

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXV Број 629
Субота, 18. јануар 1964.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

КРОЗ ВЕКОВЕ

ВЕЛИКИ ПРОНАЛАЗАК — ЕКСЕР

Многи листови у свету донели су вест да је пре извесног времена у Шкотској, на 2 метра дубине нађено 12 тона гвоздених ексера које су још у првом веку наше ере Римљани, из непознатих разлога, затрпали у земљу. Нађени ексери били сусјајни, без трага рђе. Ово откриће изазвало је велико интересовање за ексере и њихову историју.

Пре но што је човек знао за ексере он је ствари које је требало саставити лепио смолом или их је везивао узицама исплетеним од биљних влакана. Касније је дрвене предмете преисторијски човек састављао углавнивањем и то техником „ластин реп“ која се, уосталом, и данас употребљава.

У предњој Азији још пре 5.000 година људи

су употребљавали дрвене ексере од кедровине. Убрзо су се, међутим, појавили бакарни а затим и бронзани ексери, да би негде око 1800 година пре наше ере свет угледали први гвоздени ексери.

Староседеоци Америке изумели су ексере независно од старог света. На основу научних истраживања у стариндијанском светлишту посвећеном богу сунца у Тиахуанакоу, на северу Боливије, утврђено је да зидови владареве палате не само што су били обложени танким плочама злата, већ и да је дрвени кров, такође покривен златом, био ексерима причвршћен.

У средњем веку „ковачи ексера“ били су веома цењени као вредни и издржљиви. Јер, обе ове особине биле су неопходне ако је неко хтео да издржава породичу ковањем ексера. Морали су да направе 200 до 300 ексера на час, а за сваки ексер ручне израде потребно је 15 до 20 ударца чекињем.

У ОВОМ БРОЈУ: Кула Јосифина Бланшара. Привуђење са Плушона. Шала. Калеидоској догађаја. Чешајше брже. Нови изум Дизнија. Нова Јодина код Индијанаца. Палаша УН

Ripley's

Веровали или не!

ИГРА НАЈЈАЧЕГ

У НИГЕРИЈИ (АФРИКА) ПРИЛИКОМ НЕКИХ СВЕЧАНОСТИ НАЈЈАЧИ ЧОВЕК У ПЛЕМЕНИ САТИМА ИЗВОДИ НАРОЧИТУ ИГРУ НОСЕКИ ПРИ ТОМЕ НА РАМЕНИМА ДВА СВОЈА САПЛЕМЕНИКА

КРИВА КУЛА

У АЈДИЛВУД ПАРКУ, У ЧИКАГУ, ВЕРНА ЈЕ САМО УПОЛА МАЊА КОПИЈА КРИВЕ КУЛЕ У ПИЗИ

БРОНЗАНИ "НОВЧИК"

ДУГАЧАК БЛИЗУ ЈЕДНОГ МЕТРА И ПО ОБЛИКУ СЛИКАН ВОЛОВСКОЈ КОЖИ - УПОТРЕБЉАВАН ЈЕ У ГРИКОЈ ПРЕ ВИШЕ ОД 3000 ГОДИНА И ПРЕДСТАВЉАО ЈЕ ВРЕДНОСТ ЈЕДНОГ ВОЛА

МАЛАЈСКА БИЛКА "ЈЕЛЕНСКИ РОГОВИ"

ИМА ЛИШЕ У ОБЛИКУ ЈЕЛЕНСКИХ РОГОВА

СВАКИ ЛАМА ВРАЧ

У МОНГОЛИЈИ МОРА ДА НОСИ ПРЕКО ОДЕЛА НЕКУ ВРСТУ ОГРТАЧА КОЈИ СЕ Састоји од КОСТИЈУ ЈЕДНОГ ПРЕМИНУЛОГ ВРАЧА!

© King Features Syndicate, Inc. 1963. World rights reserved.

НАЈМАЊЕ СЕЛО У ИТАЛИЈИ

ЗОВЕ СЕ КЛАВИЈЕРЕ, ИМА 64 СТАНОВНИКА, ПРИКУПЉА ГОДИШЊЕ ОКО 250.000 ДИНАРА ПОРЕЗА И ТРОШИ ЗА ТО ВРЕМЕ 1.500 ЗА ПОЛИЦИЈСКУ ЗАШТИТУ

ЧИТАЈТЕ БРЖЕ

ПРЕ НО ШТО ПОЧНЕТЕ ДА ЧИТАТЕ НЕКИ ТЕКСТ, СТАВИТЕ У ПОКРЕТ ХРОНОМЕТАР СВОГ ЧАСОВНИКА, УПАЛИТЕ РАДИО ИАКО У СОБИ ВЕЋ ГЛАСНО ГОВОРЕ МНОГЕ ОСОБЕ. ПИШЕ РОМЕН БЕРТРАН

Дан кад је Клод Л. постао шеф одељења у предузећу у коме је био запослен скоро десет година — био је за њега велики дан. Кад је сео на своје ново место, осмотрио је околину провучући до најмањих ситница. На писаћи сто секретарица му је ставила гомилу писама, преко 50, која је поред других циркулара морао да прегледа. Предвече је још седео за својим столом удубљен у рад. Био је приморан да сву по-

шту понесе кући јер је морала да буде прочитана до јутра. Уплашила га је и сама помисао да ће тако радити сваког дана. На ранијем месту посао је обављао лако и читао лагано, а сад је морао у сваки предмет да се удубљује и да у што краћем року одговори на свако писмо. После два дана, увидео је да је његов начин читања застарео. Прочитао је у једном часопису да просечна брзина читања треба да износи 250 речи у минути. Са хронометром у руци утврдио је да он за један минут прочита свега 199 речи. Да ли мора поново да учи да чита? У чему је грешка која му је угрожавала каријеру? Деведесет седам одсто Француза знају да читају, и они све више и више читају. Није им довољан један дневни лист већ купују и недељне листове а поред тога слуша-

ју радио и гледају телевизију, жељни да буду о свему обавештени. Послова човек, службеник, радник — сви се жале да немају времена за читање и то само зато што читају споро. Студенти обично читају око 300 речи у минути, пошто је програм обиман а време ограничено. Често морају да науче напамет материју коју не разумеју и која им врло тешко пада. Као реакција на све ово, чим заврше студије, они све мање читају и број прочитаних речи у минути пада на 160. „После кратког времена речи ми играју пред очима, — каже један од њих. — Заборави ме очи чим се концентришем. Или још нешто: усплавам се чим почнем да читам.“ У ствари, не замарају се очи већ је заморен дух који не подноси ни најмању концентрацију. Невешт читалац дешифрује сваку реч коју прочита уместо да брзо прелази очима преко текста. Чита полугласно и споро. Смешта му и најмањи шум. Међутим, један увежбани читалац може да чита и у највећој галами. Ако сте осредњи читалац, вама ће бити потребно пет минута да прочитате неки чланак у новинама, ако сте, пак, добро увежбани биће вам можда довољно само два до три минута. Поред тога, да ли сте упамтили шта сте прочитали? Да ли бисте могли да одговорите на ова питања: колико речи у минути треба да прочита осредњи читалац? Који је проценат неписмених у Француској? Да ли брзо читање зависи од случаја. Ако нисте упамтили шта сте прочитали, имате времена да се ослободите тог свог недостатка. Ничему вам не служи што читате полако, баш напротив. Статистике показују да слаб читалац схвата 60 одсто оног што чита, осредњи 75 а добро увежбан 100 одсто. Слаб читалац се труди да упамти речи, а увежбани тражи смисао.

У штампани постоји закон који мора да зна сваки новинар: испричајте догађај у првим редовима. Те технике се држе уредници листова: крупан наслов и поднаслов привлаче пажњу читалаца. Данас је такав темпо живота да читалац нема времена да до детаља чита штампану, већ на брзину прочита само главне наслове који су поред тога праћени и илустрацијом. Добра метода састоји се у томе да оловком извучете линију на средини текста и да уперите поглед у ту линију, од горе на доле, трудећи се да протумачите велик број речи од десна на лево. Навикните своје очи да иду ка крају чланка и нека вам речи несталу у току читања. Не водите рачуна о детаљима. Обратите главну пажњу на садржај. Рекли смо да осредњи читалац чита око 250 речи у минути. После дуже вежбе може да достигне и 400. У најбољем случају, може да достигне цифру од 600. Један Енглец тврди да може да прочита 8.000 речи у минути, али тај „електронски ритам“ није од користи савременом човеку, иако воли много да чита. Уосталом, ово је само једно од многих схватања како треба читати.

НЕБЕСКИ САОБРАЋАЈЦИ

Била је то најнеобичнија авионска несрећа: над једним аеродромом у Западној Немачкој одједном су се сударила четири авиона. Када је математички израчуната вероватноћа оваквог једног случаја, добијена је ништавнио мала цифра. А ипак, авиони су се сударили. То се догодило због тога што ваздушни простор над великим аеродромом просто „кипи“ од авиона. Ми са земље то не видимо, али зато ваздушни диспечер прати на екрану радиолокатора по неколико десетина авиона истовремено.

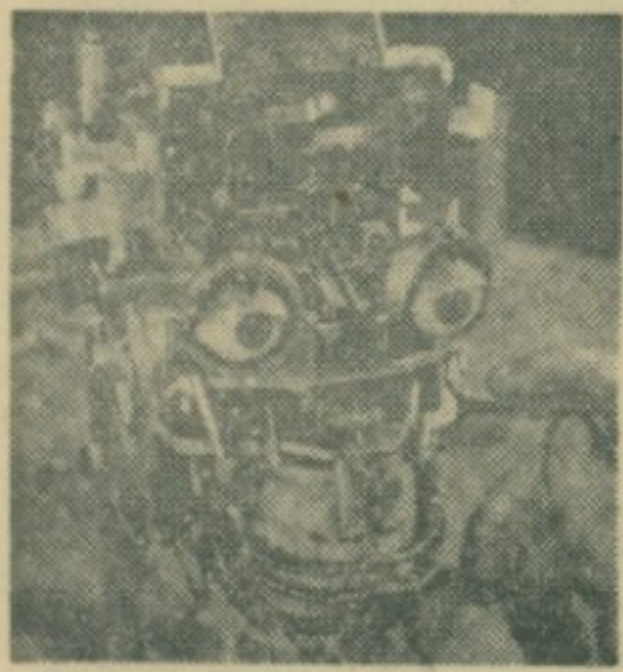
Радио-локатор показује само положај авиона у датом тренутку, али диспечер мора сам да одреди где ће се тај авион налазити кроз пола минута. Брзина модерних авиона толика је да ако два авиона „искоче“ из облака један другом у сусрет на растојању од километра и по, они ће се сударити пре него што пилоти буду могли ма шта да предузму. Због тога би идеалан систем регулације ваздушног саобраћаја био онај који би не само давао слику тренутног стања већ и прогнозирао све измене за рецимо минут унапред. Први кораци у том правцу већ су учињени. Како доноси часопис „Електроник“ америчка фирма Авко поставила је на једном од војних аеродрома радиолокатор, комбинован са електронском рачунском машином. Овај уређај непрестано прати и бележи кретање свих авиона који се налазе у зони аеродрома и показује на екрану путање њихових могућих кретања. Ако на екрану линије „запрете“ да ће се укрстити, одмах се једном од авиона наређује да скрене у страну. Апарат чак одређује који од угрожених авиона треба да промени правац. Пилоти и аеродромски диспечер сматрају да ће нови систем битно повећати безбедност летања.

Плави кит у бројкама

Нису ретки случајеви кад је плави кит вукао за собом брод од 300—350 брутотонских тона регистарских тона брзином од 14 километара на час и то кад је бродски мотор пуном паром вукао на супротну страну. Брзина плавог кита је 38 до 40 километара на час.

Само од једног плавог кита може се истопити до 50 тона масноће. Плућа плавог кита у једном даху увуку и приме 14.000 литара ваздуха. „Геј зир“ који плави кит при издишу избацује достиже висину од 12 метара. Дужина новорођеног кита је 6—7 метара, а тежина 5—6 тона. За свака 24 часа беба-кит добије у тежини 60 до 100 килограма јер се храни млеком које садржи 45 до 50% масноће. За 24 часа мајка-кит излучи 200 до 300 литара млека.

НОВИ ДИЗНИЈЕВ ИЗУМ НА СВЕТСКОЈ ИЗЛОЖБИ

МЕХАНИЗАМ У ГЛАВИ ЛУТКЕ

ЛИНКОЛН — ЛУТКА

Међународни велесажам који ће се 1964. године отворити у Њујорку свакако ће обилovati многим изненађењима. Једно од њих ће вероватно бити најновији изум великог мајстора маште — Волта Дизнија. Тај нови изум су лутке „оживљене“ нарочитим начином, које се понашају и говоре као људи. Електронске машине покрећу лутке а за сваку је израђен нарочити „програм“, како кретања тако и говора.

На недавно одржаној изложби у држави Илиноис изложена је једна од Дизнијевих лутака направљена по овом систему. Она представља бившег великог председника САД Абрахама Линколна и веома личи на изузетно успелу воштану фигуру. Ова лутка може да устане и седне, да се искашљава, да лиже усне, и чак да говори делове из чувених Линколнових говора. За тренутак изгледа посетиоцима да је то веома нашминкан глумач који игра улогу председника Линколна. Животност лутке толика је да ка да је човек узме за руку има утисак живе коже која се зноји — јер је читав лутка обавијена еластичном пластичном материјом која кроз своје поре лучи фино уље!

Меродавније

Док је Новак Радонић, сликар и књижевник (1826 до 1890) радио портре адвоката Косте Николића у његовом стану у Новом Саду унела је дадиља адвокатово дете које се загледа у слику и запљеска ручицама тепајући:

— Тата, тата...
Видевши то Радонић рече адвокату и његовим пријатељима који су обично присуствовали сликарским сеансама:
— Е, сад ми може цела Академија казати да слика не ваља — не мари! Критика овог детета је за мене најмеродавнија.

Закаснели фрак

Становник пољског града Познања Станислав Медзвецки добио је недавно из Беча повећи пакет у коме се налазио — прави бечки фрак. Медзвецки се готово више није ни сећао да је 1939. године, приликом једног гостовања у Аустрији, поручио за себе неопходан реквизит своје глумачке гардеробе — фрак. Он је то заборавио, али је фирма памтила. У пропратном писму бечки кројачи су му ављали да је фрак био готов на време, за 13. септембар 1939. године, али да због околности које су наступиле независно од њих, није могао за буде достављен поручиоцу. Те „околности“ биле су у ствари други светски рат који је избио 1. септембра када је Хитлер напао Пољску. После рата фирма је сматрала својом професионалном обавезом да поручиоцу достави муштерији. Али, није се знало ни где он живи, ни да ли је уопште жив. У тражењу глумца био је ангажован чак и Међународни црвени крст. Назад је после 24 године фрак ипак стигао до поручиоца.

Прву дописну карту установиле су немачке поште 1872. а доцније је она пренета и у остале земље чланице Светског поштанског савеза. Много раније уведене су прве поштанске марке у Британији, а средином прошлог века и у другим земљама. Код нас је прва поштанска марка пуштена у промет тек за владе кнеза Михаила (1860—68).

Међутим, честитке за нову годину које се сада у милионима примерака шаљу широм света, настале су пре дописница и пре но што су узедене поштанске марке за разгледнице. Сматра се да је први употребио илустровану честитку Енглец Хенри Коул, оснивач Викторија и Алберт музеја у Лондону.

И раније је Коул имао обичај да пише писма својим пријатељима и честита им празнике. Али 1843.

ПОСТАНАК НОВОГОДИШЊЕ ЧЕСТИТКЕ

године он је закаснио са писањем и замолио је свог пријатеља Џона Колкота, који је доцније постао члан Ликовне академије, да нацрта поздраве који се могу прештампавати да би тако решио овај свој проблем.

Било је наштампано хиљаду честитки: у облику неке врсте триптиха са три панова која су приказивала: храњење гладних и одевање оних у крпама, а у средини чланове једне срећне породице како наздрављају једни другима. Честитке које су преостале, пошто су два човека разаслала потребан број својим пријатељима, продане су по један шилинг (у оно доба то је био велики новац) у продавници чији је власник био Коулов пријатељ.

Честитке су у почетку малане руком. Већ 1871. године новогодишња честитка је доживела нову коњунктуру увођењем „поштарине од једног пенија“: када се уместо поштарине од једног пенија за пола унца (14 гр) плаћао је дан пени за једну унцу (28 гр).

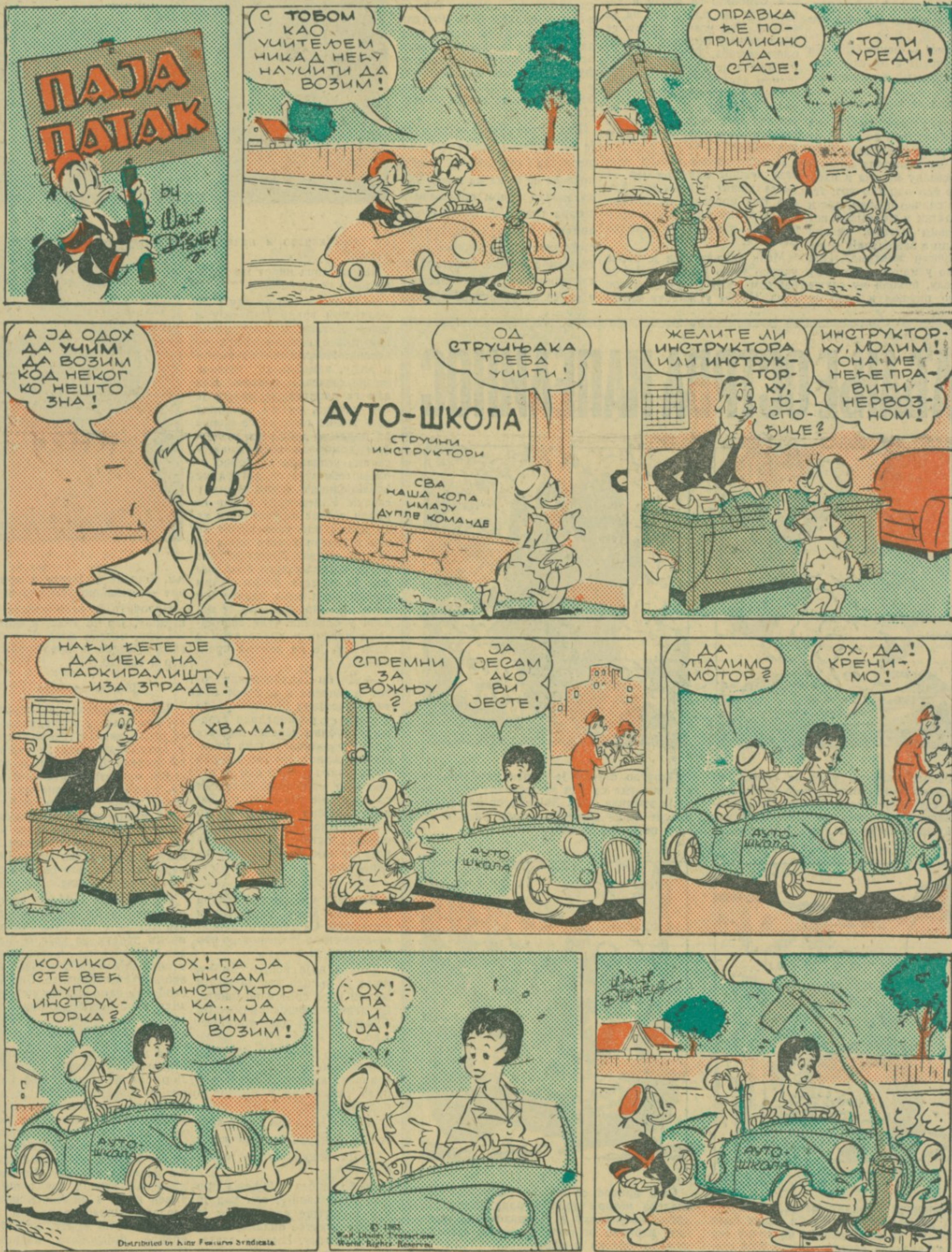
Отуда су цртежи постали стручнији, разноликији и компликованији: цвеће, рибе, рептили и животиње, вилинске личности, деца и слично. Поздравни у стиховима и прози постали су велика мода.

Осамдесетих година дошли су до пуног изражаја цртежи црвендаћа, имела и снежних идила. Украси су често били у духу популарног занатства најбоље врсте — чипке од хартије, малани јастучићи од

сатена, машинице, адиђари и перле. Данашњи избор је огроман: од хумористичких карикатура до дела старих мајстора. Репродукције слика чувених колекција, какву има Национална галерија, продају се у самим галеријама по врло умереним ценама и веома су популарне.

У Британији се прода годишње око милијарду и по честитки, а само за нову годину око 600 милиона. У иностранству се извозе честитке за један милион фунти стерлинга. Цене честитки су веома различите — од 2 пенија до неколико шилинга по комаду.

У Британији преко 100 фирми производи честитке. Просечни Британац шаље око 10 честитки годишње, а укупни издатак на све честитке које се шаљу износи између 18 и 20 милиона фунти стерлинга.

ГЕПАРД

Ову причу је испричао Андре Мерсије, потпредседник Друштва пријатеља животиња у Француској.

Кад сам тог јутра подигао слушалицу, зачуо сам непознат глас:

— Овде је пилот Клауд Жилије. Желим да вас као председника Удружења за заштиту животиња замолим за једну услугу. Донео сам из Цибутија у Париз једног младог гепарда за пријатеље који су некуд отпутовали. Сутра одлазим из Карачи. Можете ли да примите мог штићеника?

— Донесите га! — одговорио сам драг гост.

Некада је гепард било у целој Африци и Азији, а сада их има само у неким саванама и степима. Сусрећу се на југу северног дела Африке, у Конгу, Судану, Кенији, Етиопији, у западном делу Замбезије, Анголи, Јужноафричкој Унији, Родезији и Трансвалу.

Моја супруга Јулија обрадовала се новом „члану“ наше куће.

— Дивно! — рекла је. — Биће то поноснија од свих животиња које смо досад имали.

Гепард са капуљачом

Прелистао сам књиге да бих се одмах што боље обавестио о овој животињи. Сазнао сам да је гепард прелазни тип између мачака и паса. Висок је као одрастао хрт, тело му је слично псећем, прсти су му кратки и развијени: пет на предњим ногама, четири на задњим а завршавају се не посурањеним ноктима. Има главу као у мачке, врло малу према телу, бркови му служе као чуло пипања и врло су

осетљиви, реп му је дугачак и јак, длака груба и по целом телу у тачкама као у пантера.

Познат је од најстаријих времена. У средњем веку су га називали лав са тачкама. Од све дивљачи најлакше се припитомљава. Најбржи је међу животињама, јер прелази више од 100 км на сат. Нема те жртве која би му утекла. Египатски владари су га водили у лов, и на старим уметничким сликама могу се видети гепарди са натученом капуљачом преко очију како се де на коњу иза јахача. Јахачева је дужност била да га кад наиђе дивљач, ослободи ланца истовремено кад и капуљаче. Као што се види, они су као и соколи у средњем веку служили за лов. И у Индији су га употребљавали за то, али је стављан на посебна кола.

У Етиопији га ловци и данас воде кад иду у лов на антилопе. Чим угледа жртву, гепард скаче у скоковима од по више метара. Велика брзина му ништа не смета да се на једном заустави или да скрене лево или десно. Хвата жртву за врат, али је не черечи, јер зна да ће убрзо стићи његов господар који ће му дати изнутрицу.

Припитомљени гепард постаје нежног здравља јер га убија живот у кавезу. Али ако има простора за трчање као у већим зоолошким вртима здравље ће га одлично служити.

Мали дивљак који је неочекивано ушао у нашу кућу са баштом имао је свега месец дана. Никад у животу нисам

видео тако ружно мало створење. Човек би могао помислити да је жежић или хијена. Покривала га је сна, као прљава, длака. Његову ружноћу откупљивало је његово слободно кретање — као да је код нас био већ годину дана.

Јамбо и Лукавко се упознају

Кад смо га увели у кухињу, наш дивни персијски мачак Лукавко баш је лаптао млеко из своје зделице. Гепард, кога смо назвали Јамбо, одмах је пришао здели, одгурнуо Лукавко и полаптао сав остатак. Престрашени Лукавко стругнуо је на сто, а дошљак, бацивши на њега презрив поглед, пође да разгледа одаје. Ишао је из собе у собу не занемарујући ни један буцак.

У једном моменту покуша да скочи на каваче, али су његови мишићи били још слаби и склизну на под. Стаде да се пуже а његови нокти оставише поштен траг на штофу. Моја жена му прискочи у помоћ, но Јамбо искези зубе и прошишта у знак протеста.

Кад спази Лукавко који га је са наслона једне фотеље шеретски посматрао, Јамбо поче да се пуже ка њему. Јена замаха крпом по уљезу и завава траг а Лукавко вратом доврсно брзином појури уз степенице према горњем спрату. Јамбо остаде беспомоћан: степенице нису биле застрте и он се по углачаној површи

ни само клизао и падао на леђа.

Једног дана пилот ми објасни како га је набавио:

— Посетио сам пијацу у саванском граду Цибутији и међу осталом робом спазих два млада гепарда. Били су везани. Испрљени врућином и жеђу, немоћно су куњали на продавачевој крпари. Кад сам га запитао да ли их је сам уловио, он ми исприча ово: женке гепарда се плаше за младе и добро их чувају. Али домороци који живе у селима углавном су добро обавештени шта се догађа међу појединим животињама у савани. У децембру млади гепарди долазе на свет. Чим нека женка иде увек истим путем и залази у исти жбул ту су јој млади. Међутим, она их не оставља дуго саме сем ако је заузета неким већим ловом. Тада ваља радити брзо и опрезно. Јер, ако се налази у близини чуће запомагаче младих и док дланом о длан већ је на леђима крадљивца.

— Да би „киднаповали“ овог малишана и његовог брата — наставио је пилот — домороци су распоредили страже у дубини саване. Можете мислити колико је њих ризикувало живот. Но све се срећно саршило и тако сам ја купио овог малишана. Узео сам га у наручје као маче, у облику жњој кафани наручио млеко и послужио га за столом на очитглед осталих гостију за које то није било никакво изненађење.

Са шест месеци мој гепард је постао дивно развијена и лепа звер. Са крова вешернице посматрао је сваког ко пролази кроз дворште.

Пошто није волео самоћу, ишао је по цео дан за мојом женом кроз собе и по башти. Са нашим персијским мачком Лукавком се чак спријатељио.

Док смо били у Барбизону, једном смо намерно оставили отворену капију. Жито је већ било сакупљено у амбаре и пољане пусте.

— Шта ћемо ако се не врати? — бринула се моја жена. — Да покушамо! — одговорио сам.

Јамбо је без узбуђења прошао кроз капију, али кад је чуо шуштање сламе коју је радник окретао вилама, побегао је натраг. Његове златасте зенице су покрвенеле, очи се укочиле, длака наругушила а реп постао двапут деб-

љи. Био је уплашен и први пут — озбиљно узнемирен. Нарочито је радо улазио у кухињу, јер је тамо, у фрижидеру, чувано месо. Кад огадним, седео је пред фрижидер и скичао.

Збогом слободо

Једног изузетно лепог дана, при заласку сунца, гепард се играо ниским грамама јеле у врту. При врху је лежао шћурури Лукавко, а са досадом посматрао шта овај ради. Крештање фазана из суседне шуме, а затим појава саме птице окићене перјем, покрену Јамба да пође ка њој. Фазан осети опасност и шћугну кроз један жбул. Гепард га стиже, али овај узлете на високу грану.

Од тог дана Јамбо је често осматрао шуму одакле је фазан дошао и подизао главу према дрвету на које се попео. Пробуђени његов инстинкт није нам дозвољавао да вршимо експерименте. Био је слободан само између четири зида просторног дворшта.

Јамбо и коњ

До наше куће у Барбизону станао је учитељ јахача Лор. Да би испитао моћ над својим коњем, зажељео је да га упозна са гепардом који је лежао иза решетака у анду и пажљивим оком мотрио коња који је стајао 25 метара даље. Учитељ је бодро коња да пође ка зиду. До тог дана мој гепард никад није видео коња а ни Лоров коњ гепарда. Охрабрен гласом и тапшањем по врату, коњ је кренуо бојажљиво напред.

Нервозно је шкргутао зубима, премегао њем, воздрве су му се скупљале при кратком,

испрекиданом даху и бела перна му се купила око жвала. Мишићи су били затегнути по целом телу обливаном знојем.

Јахач је и даље бодро свог коња и он је пришао на десет, па на осам метара — што је био велики успех, јер би грло без јахача зајдило са педесет метара. Наједном, коњ се пропе на задње ноге, окрете се у месту и у галопу јурну ка шумском густињу.

Подмукли Јамбо није ни трепнуо: само је уздржао и тешко замуљао иза јаких решетака. Јахач је био упоран. Нежним тапкањем по врату поново је успео да свог трогоца доведе до саме оградe у чије је решетке Јамбо зарио чељуст. Али, ту је инстинген ција надвладала инстинкт: коњ је разумео да му гепард не може ништа, а гепард, кад је дошао до уверења да је овај добро заштићен повукао се са своје осматрачнице и зашао за угао куће да га више не гледа. Као да је хтео рећи: „Чему нервирање, кад од тог посла нема ништа!“

Јамбо има сада годину дана. Успели смо да га задржи мо у нашој кући, али да ће ускоро постати опасан и да њему морати да га предамо зоолошком врту — у то смо уверени.

Гепард (*Acinonyx guttatus*) је степска звер из породице мачака. Дугачка је до 2 м (а једна трећина од тога је само реп), висок је око 85 см. Крзно му је жућкасто с тамним пегама. Најбржи је сисар. Напада антилопе. Дресирани индијски гепарди (*Acinonyx jubatus*) служе у Индији за лов на антилопе.

РАЂАЊЕ ОСТРВА КАПЕЛИНОС

4 Следећег дана из мора је почело да се помаља чудно острво које је из сата у сат све више расло. Ускоро је достигло висину од неких петнаестак метара и издужило се преко хиљаду метара.

5 Округло острво је имало удубљење у средини где се још задржавала вода која је хладила лаву. Заједно су обе изабациване више стотина метара увис и то — у потпуној тишини.

6 Становници околних места су посматрали рађање острва. То би иначе било немогућно да се дешавало на копну јер лава из вулкана достиже преко 2000 степени и спречава да му се приђе.

7 Овај процес се полако развијао још следећа четири дана а онда је вулкан добио нову снагу и у страховитој ерупцији избацио огромне количине лаве уз куљање облака и паре.

(Наставиће се)

ДА ЛИ СУ ИНДИЈАНЦИ СЛАВИЛИ НОВУ ГОДИНУ

Обично се пред нову годину постављају питања: ко је први почео да је слави, а деца се често интересују дали су и црвенокошци, и други далеки на родину прослављали тај дан. Свакако су прослављали, али нигде нова година није славлена усред зиме, кад ништа не подсећа на ново. Чак и код нас, Европљана, тек од пре четири века, односно од 1563. године Карло IX је издао наредбу за њено прославање. Иначе, готово свуда она је проглашена у пролеће.

Обичаје приликом славења нове године код Индијанаца Мандана, једне гране племена Си'укса, настављене на левој обали Мисурија, описује 1832. године Жорж

Котлен, који је једно време живео са њима.

Нова година се одређивала према кретању Сунца, а стварно је тек отпочињала са појавом првих листова врбе и годишњом сеобом бизона, који су у чопорима од хиљаде и хиљада њих ишли ка северу.

У саму зору, прича Котлен, могао се видети како долази један чудни старац, Му-Кок-Мик-А-Нах, обучен у кожу белих лукова, зарастао у белу косу и браду (нека врста Деда Мраза) са луком у левој руци. Он је био симбол: први човек, једини који је преживео лстоп, који долази да поново врати воду земљи (што одговара надолажењу речница услед отапања снега). У исто време, он обећава свом народу повратак буфала,

спремних наравно да се појаве и без њега. Воду доноси у четири мешине од бизонске коже, за које каже да су врло, врло старе.

У част нове године 50 младих треба да буду преведени у ранг ратника. Поврстани испред „куће лечења“ они представљају изванредну групу. Обојени су разним бојама и наоружани стрелом и луком. Ту ће они остати без јела и сна четири ноћи и четири дана.

Тријумф дана

За то време осам Мандана Индијанаца, преобучени у бизонске, бесно играју игру Белокна-пик, која симболизује

повратак ових животиња. Четири ратника, од којих двојица, обојени црним и посути белим њездама, представљају ноћ, а друга два, црвеним и избраздани белим зрацима, дан — боре се о превласт. То је у ствари борба зимске ноћи против светлости и она се наравно завршава тријумфалном победом пролећа.

Зимска ноћ је смрт, а пролећно сунце живот.

Мало даље боре се један ратник преобучен у ружну буљину са другим као младом девојка. Она ће, након сла-

Да, кад је светло пролеће смењивало зимску ноћ

МАТО-ТОП, ШЕФ МАНДАНА ИНДИЈАНАЦА, ОБУЧЕН У ОДЕЛО ОД КОЖЕ ДИВЉАЧИ

ИГРА „ВИЗОНА“

ЊИХОВА НОВА ГОДИНА

Јохан Фридрих Шилер, избегавао је обично бучна новогодишња друштва. Што суморније прође 31. децембар, веровао је он, у толико ће срећнија и радоснија бити нова година.

Хенрик Ибсен водио је строго рачуна да последњег дана старе године не узме у руке ни перо ни мастило. Чак и најкраћа забелешка написана 31. децембра, веровао је он, прети стваралачком неплодношћу у следећој години.

Последњи минути старе године... шале, смех, весели разговори. Само је-

дан човек седи у углу одаје, не проговарајући ни речи и пажљиво загледајући лица присутних. То је Јохан Волфганг Гете. Ко ће од гостију први да проговори у новој години? И какве ће те речи бити? Гете верује да је у тим речима скривено предсказање судбине у години која је тек наступала.

Најчешћи дочеке нове године приређивао је познати италијански певач Енрико Карузо. Позивао је код себе на славе само плавокосе особе, и то по могућности да су и плавококе. Новогодишња слава у оваквом друштву увек су му доносила успех: и 1893. године када је добио први ангажман у животу, и 1898. године када му је тријумфално наступање у миланском „Театро лирико“ отворило врата светској слави. Људи тамне ко се који су се окупили 1898.

године у дому Карузовог оца донели су младом Енрику несрећу: отац га је, зумњајући у способности свог сина, дао те године за браварски занат.

ПЛУТОН У ЦИРКУСУ

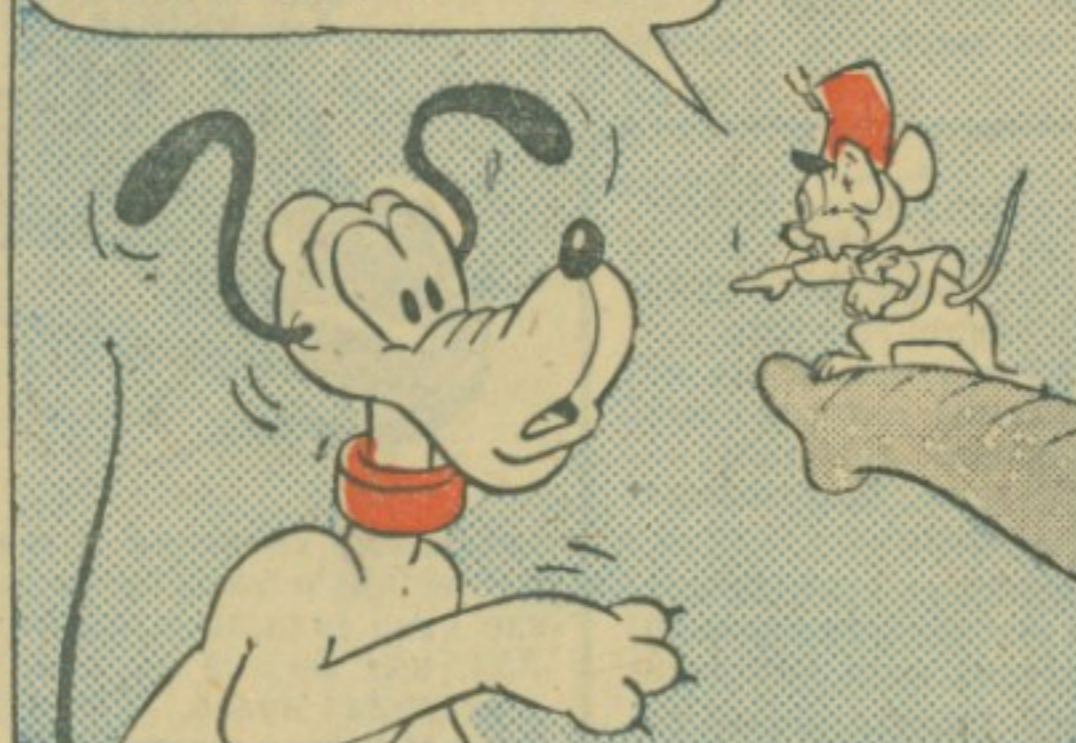
ЕВО У ЧЕМУ ЈЕ СТВАР ПЛУТОНЕ! ДАМБОВА ТАЧКА НИЈЕ ВИШЕ ПРИВЛАЧНА КАО ШТО ЈЕ НЕКАД БИЛА. АЛИ, АКО БИ ОН ДОБИО ПАРТНЕРА КОЈИ БИ ЛЕТЕО С ЊИМ? А?

ЗНАМ, РЕКИ КЕШ ГДЕ ДА НАЂЕМО ЈОШ ЈЕДНОГ ЛЕТЕКЕГ СЛОНА? ТАЧНО? ТАЧНО! А ЈА КАЖЕМ: ЗАШТО БАШ СЛОНА?

МИ ЖЕЛИМО ЛЕТЕКЕГ ПСА! ТЕБЕ, ПЛУТОНЕ!

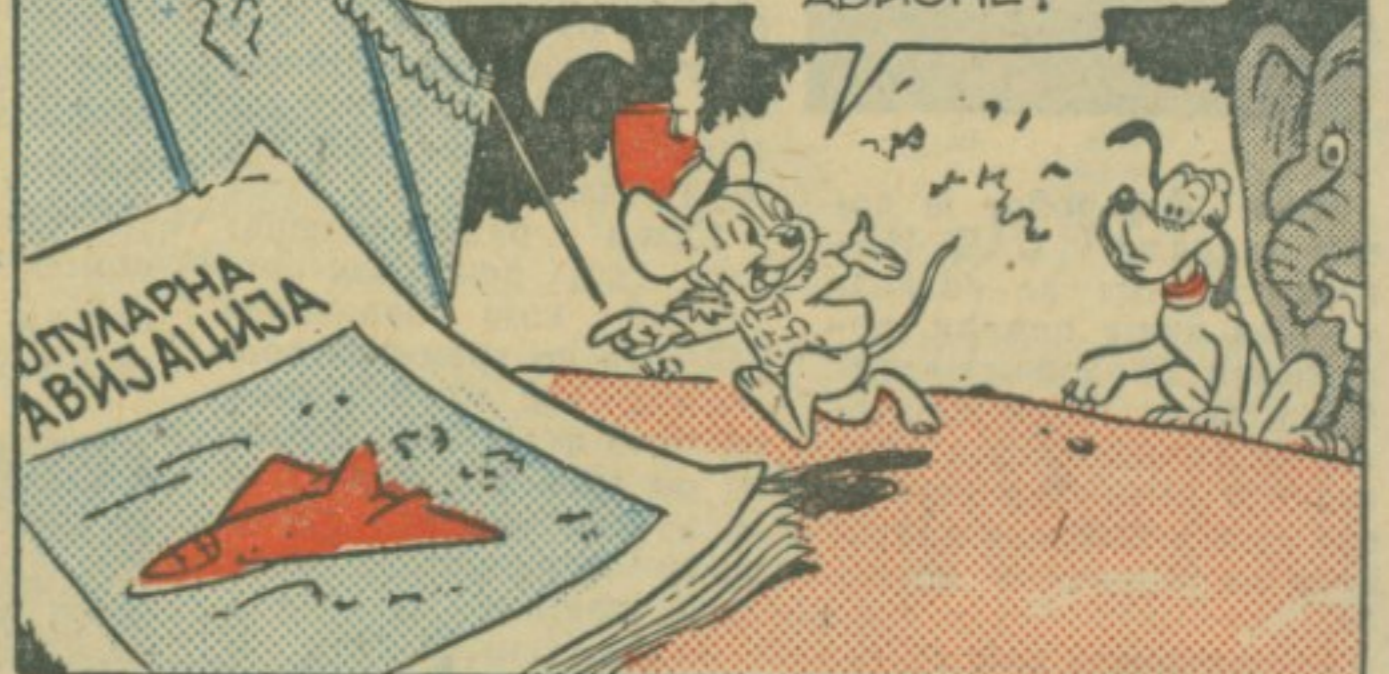
ПЛОП!

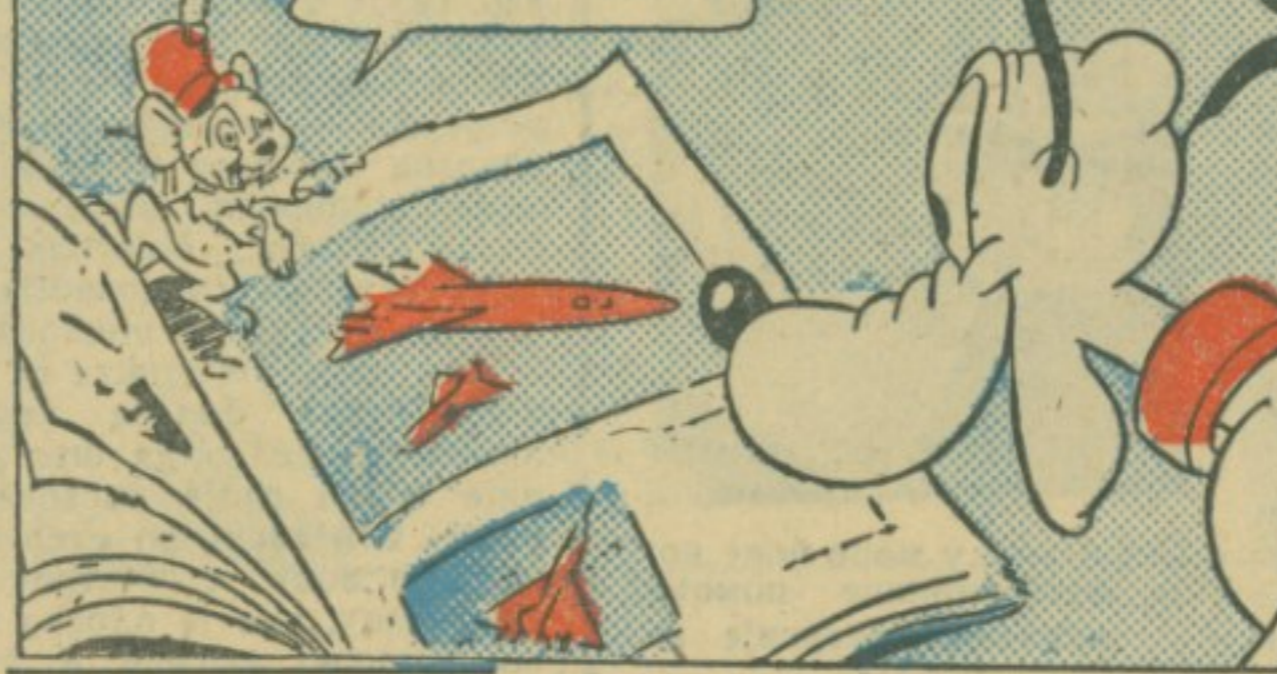
И ДАМБО ЈЕ МИСЛИО ДА САМ ЈА ЛУД... ПА ИПАК, ЈА САМ ГА НАУЧИО ДА ЛЕТИ, ЗАР НЕ?

ВЕЛИКЕ УШИ НИСУ НЕОПХОДАН УСЛОВ ЗА ЛЕТЕЊЕ! ВАЖНА ЈЕ СНАГА ВОЉЕ! ПОГЛЕДАЈТЕ ОВЕ МОДЕРНЕ АВИОНЕ!

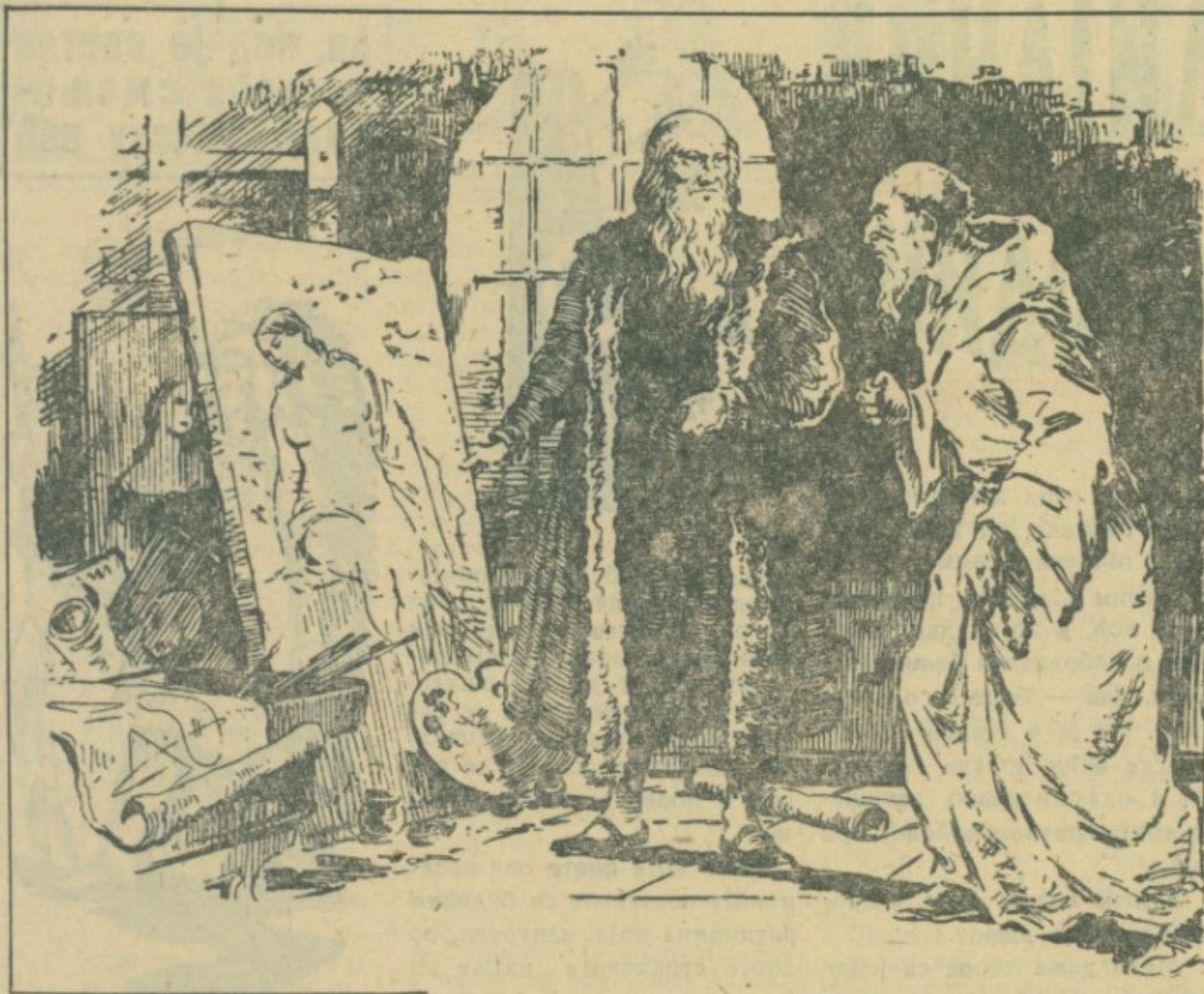

ЈЕДВА ДА ИМАЈУ УШИ... ТО ЈЕСТ КРИЛА! РЕП ИМ ЈЕ НАЈГЛАВНИЈА СТВАР! БАШ КАО КОД ТЕБЕ!

ЧАК АКО У ПОЧЕТКУ НЕ БУДЕШ ЛЕТЕО ЈАКО ВИСОКО, ГАЗДА ЋЕ МИСЛИТИ ДА СИ БОМБА! А ТО ЗНАЧИ ДА КЕТЕ ТИ И ДАМБО ДОБИТИ НАЈЛЕПШЕ КОСТИМЕ И ГЛАВНО МЕСТО У ПРОГРАМУ!

Леонардо је стајао крај уског прозора гледајући доле где су на широким степеницама катедра-ле светог Петра милеле фигуре ходочасника. Тор јутра је од једног од тих сиромаша купио гуштера дугачког читав метар, донетог из пешчаних пустиња Арабије. Сада је гуштер шиштао и претварао се у узаном сандуку испод његових боја.

Уметник није могао да се отме тешком утиску који је на њега учинио прешањим сопственик гуштера. Имао је одсечен нос и дубоке ожиљке на образима; сандале са прорезом у облику крста одавале су доскорашњег војника папске војске. Али, зар се мало таквих, у борбама унакажених војника кретало сада римским мостовима просећи милостињу?

Погледао је своје руке. Некад су и оне држале мач, а сада су наборане, подрхтавале од старости. Уздахнуо је... Ништа није вечна на овој земљи.

Његов оштри слух уловио је кораке који су се прикра-

ШАЛА

дали вратима. Леонардо узео платно с незавршеним цртежом и заклопи њиме сандук.

Врата су се бешумно отворила. Висок, мршав монах у белој мантији, хитке је климнуо главом, прелетео погледом по радионици, по четкицама разбацаним по поду, по чаницама с бојом и пришао платну. Леонардо се осмехнуо приметивши како се затресла бела брада папиног саветника оца Бендикта. На платну је била насликана нага жена. Монах је устукнуо, мрмљајући кроз зубе да ли мотиву или клетву; он би то свакако изгазио да папа није наредио да се сви цртежи чувају. Гурнуо је ногом клупицу што му се нашла на путу и нестало иза врата. Ле-

онардо је чекао да се изгубе његови тешки кораци. Те посете квариле су му расположење. Али, шта је могао да ради: пред крај живота желео је да има било какваг кутак и да на миру слика.

Задигавши платно Леонардо се наднео над сандук и одшкринуо капак. Промолила се велика гуштерова глава с претећи разјапљеним чељустима. Уметник је прешао дланом по хладној, храпавој кожи покривеној лепљивим брадавицама.

Овај велики гуштер подсећао је на библијску аждају коју је кољем пробо арханђео. Само је аждаја имала још крила и браду. Мисао која му је у том тренутку прошла кроз главу укочила га је на месту, с подигну-

том руком. Бојао се да ће изгубити ту изненадну мисао која је размишљао уобичајене оквиру стварности и напи-павала нешто у магли непознатог. То исто је осећао када је пртао „Тајну вечеру“, просецао канал за реку Арну, скицирао апарат за летење...

Та мисао је, очигледно, одавно сазрела. У младости, проучавајући анатомију мишића, Леонардо је приликом опсаде Милана сецирао многе лешеве. Лечно је војничке ране и бивао задивљен способношћу живо ткива да брзо срста. Али, та мисао се дефинитивно уобличила тек сада...

Извакши гуштера из сандука, уметник га је привезао за даску по којој је иначе расирао боје, а затим је неколико парчади чистог платна исекао на дугачке пантљике. Добро је затворио врата. Кад је у руке узео нож, поново је осетно некадашњу снагу и одлучност.

После једног часа гуштер је лично на египатску мумију. Реп му је био чврсто прифачлован уз леђа. Лежао је и само су му испод кожастих капака извиривале сузе.

„Кад би људи научили да мењају изглед живих бића — размишљао је уметник — стали би у исти ред с богом који их је створио. И зато се треба постарати да ово прво угледа отац Бенедикт.“

Отац Бенедикт је редовно

тик веома се чудно понашао: престао је да буде дрзак према њему и сав као да је био заокупљен неком тајном мисли. Монах је позвао два калуђера-послужитеља и заједно с њима стао опрезно да се успиње стрмим степеницама. Отворивши врата, угледао је насред собе низак сандук и збуњено лице уметника. Тај седобради старац, који је уживао светску славу, изгледао је као ђак-окачен. Бенедикт се први устремио на сандук. Рукама које су дрхтале од нестрпљења, подигао је поклопац. И у истом тренутку њему се учинило да се земља отворила: из црне провалије на њега се бацио пород пакла...

Губећи свест од ужаса, монах је одскочио према степеницама и срушио се низ њих. За њим су журнула оба калуђера...

Уметник је са уздахом погледао незавршену слику. Како му је било тешко да оствари једну тако просту жељу: да има свој миран кутак и да у њему, неометан, мирно слика.

Када је папа призвао себи Леонарда, војници што чувају палату гвозденим клештима ухватили су чудовиште и извукли га у дворциште да га спале. Окружен монашима, уметник је изишао пред папу.

— Шта је то било? — строго је запитао папа.

Леонардо је слегао раменима:

— Просто шала! Година 1519. Била је то прва пластична операција у Европи.

— Просто шала! Година 1519. Била је то прва пластична операција у Европи.

КО НЕ БИ ПОБЕСНЕО

Поред осталих вести у београдском листу „Правда“ у броју од 23. јула 1907. године налази се и вест под насловом „Бесан во“. Јавља се да је јуче, у недељу 22. јула побегло чуварица из клинице бесан во и појурio Београдом у правцу Теразија. Чувари су потрчали за њим са конопцима да га спутају али је он обарајући све на шта је наишао „стигао срећно до Теразија“ и ту — изазвао панику. Изгледа да се и он од тога уплашио јер је не заустављајући се кренуо ка Топчидеру. За њим су трчали храбрији грађани са то-

јагама спреми да устукну ако се он окрене, али он је грабио средином улице и „није направио никакву штету сем што је обарао децу и очешао се о неколико трамваја“ из којих га је вриска дама са великим шеширима одбацивала на другу страну. И он је спасавао своју главу, измицао гоницима и — „срећно“ — стигао у Топчидер! Али, ту га је тек чекала пакост људи: 5 жандарма са револверима! Наравно, дотукли су га. „Иначе, — завршава се вест у Правди — било би бруке!“

АЛБИОН

Питеја, рођен у Марсеју, био је као и Херодот, велики „светски“ путник, али и географ и астроном. За разлику од других путника који су кроз Гибралтар „излазили“ у Атлантски океан и кретали на југ дуж обале Африке он је око 345. године пре наше ере изишао из Гибралтара пошао на север. Стигао је у

„бурни мореуз Ламанш“. Пристао је уз обалу Енглеске коју је назвао Албион, бело острво, због њених белих кречњачких стена. Упознао је и људе добродушне, поштене и умерене који су ту живели и бавили се претежно продајом کالاја трговцима који су долазили из далеких земаља.

Субота, 18. јануар 1964.

ИЗ ЗБИРКЕ ЧИКА СТАЈЕ ЗРНА ЗНАЊА

Жеља је свих отаца да им синови остваре оно што они сами нису успели да постигну — као да поново живе па искуства из првог живота желе сад ваљано да примене.

(Гете)

Човек који само проматра свој живот као и онај који је лишен осећања није само несрећан: он је погођен и неком врстом неспособности за живот.

(Алберт Ајнштајн)

Прави уметник никада није охол. Он боље од других наслуђује да је тешко, готово немогућно, доћи до врхуња уметничких остварења.

(Бетовен)

Не знам како ме свет види али мени се чини да сам само дете које се игра на плажи и радује кад с времена на време нађе облук глаткији него други или лепшег пужаћа, док се огромни океан истине пружа неиспитан пред њим.

(Исак Њутн)

Треба се усправити да би био велики, да би био мали довољно је да будеш онакав какав си.

(Мариво)

Истичући друге истичемо и себе, схватајући вредност других и сами је стичемо.

(Енглеска)

Баца сретног човека у Нил он ће се вратити са рибом у устима.

(египатска)

Тело слуша када је јако и крепко а заповеда када је слабо.

(народна)

Први фар-робот је почео да ради у САД. Његова светлост је годинама, без ичје помоћи, показивати бродовима улазак у луку. Електрицитетом ће га снабдевати мали атомски генератор који се већ сада у Америци производи за различите потребе.

Светионичаре који су нарочито за време дугих и тешких зима били потпуно изоловани од света и доживљавали многе непријатне, а... каткад и узбудљиве тоутке, — замениће фарови-роботи.

Атомска целпа енергија је позната под именом СНАП. Ова четири слова су у ствари скраћеница са енглеског за апарате који раде помоћу нуклеарне енергије. Вероватно ће и реч СНАП ући у речник као што је пре двадесет година ушла реч радар.

Снап ради помоћу вештачких радио-елемената произведених у нуклеарним реакторима. Њихово

значење ствара топлоту, а ова се претвара у електрицитет. Све ове појаве рођене у језгру атома, одвијају се у унутрашњости механизма веома скромних димензија што је врло важно јер ће се уграђивати и у вештачке сателите.

Породица СНАП-апарата се стално повећава — она је већ употребила велики број радио-елемената: полонијум 210, плутонијум 238, стронцијум 90, киријум 242, а сваки од њих има своје посебне квалитете и мане. Њихово зрачење је слабије од онога које се ствара у великим реакторима, али они ипак производе 100.000 пута већу енергију него угаљ.

Сваки радио-елемент има свој век: плутонијум-210, који производи 142 вата по граму материје, има век до 138 дана, односно после овог времена он губи половину своје радиоактивности. Стронцијум-90, напротив, веома дуго траје — 25 година, а плутонијум-238 свих 87 година. Према томе ови по следњи радио-елементи обављају улогу батерија способних да производе електричну струју десетине година.

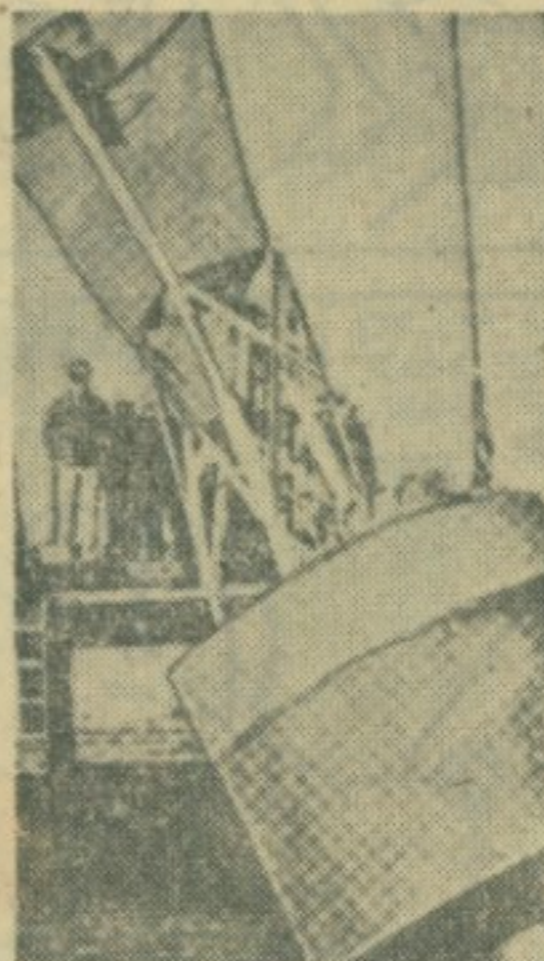
Доцније се више неће производити само мали генератори ове врсте, јер не колико вати електрицитета неће бити више довољно, него ће се стварати за међупланетарне експедиције праве нуклеарне централе које ће производити огромне количине електричне струје.

онише већ више од годину дана захваљујући атомском електрицитету у свом минијатурном генератору.

На Антарктику, једна ме теоролешка станица већ ради на овом принципу, у сред пустиње, без икакве техничке помоћи.

Предвиђа се стварање једног светског метеоролошког система који ће преко сателита, балона, бова са паламаром или удаљених функционисати непрекидно са СНАП-ом. Сваки од ових апарата-регистратора снабдеваће станице на земљи подацима о ветру, облацима или о стању на мору.

Најзад ћемо, вероватно, помоћу атомске, целпне енергије добијати тачне метеоролошке податке.

Спуштање у море бове која функционише помоћу нуклеарне енергије

КУГЛА

ГОСПОДИНА БЛАНШАР

„Сербскија новине“ почеле су да излазе у Бечу у „пјаток“ (петак) 14. марта 1791. године. Преплата се вршила или директно код издавача у Бечу или преко месних пошта. У хабзбуршкој монархији, у списку новина домаћих и страних, које је бечка царска цензура одобрила за читање и продају биле су и све прве српске новине, које су излазиле два пута недељно „вторник и пјаток“. Преплата је за оно време била велика: 14 форинти у сребру, односно готово више него што је стајао пар добро угојених волова.

Изишло је свега 105 бројева овог листа; последњи 31. децембра 1792. године — када се револуција у Француској већ распламсала и кад је царски дворски ратни савет у Бечу на једној својој седници саопштио „да илирски покупи (српски и хрватски из Војне границе) нимало не таје како милују француска начела слободе“. То се дознало из писама, отвораних у Бечу, које су војници слали својима у домовину.

У ствари, то су и биле једине и праве вести које су изнад свега интересовале наше људе. Али, читава штампа на подручју хабзбуршке монархије била је строго цензурирана, уједначена, а за мање листове су одређени чак и извори, тј. званични листови из којих су једино могли да користе информације.

Грк Маркидес Пуљо, житељ Беча, штампар и издавач, дошао је први на мисао да покрене новине намењене Србима. Имао је већ искуства у том послу јер је издавао новине за Грке, а исто тако и читав низ књига на грчком језику.

СА СВИХ СТРАНА

КАД ЛОПОВИ ЧИТАЈУ НОВИНЕ

У једном анонимном писму упућеном музеју у Бноу на француској ривјери, у коме су изложене слике француског сликара Фернана Лежеа, стајало је: „Украсићемо слике уочи Нове године“. Музеј је одговорио на писмо преко локалног листа: „Молимо да се не трудите. Све слике упућене су у Индију на једну изложбу“.

Полиција је држала музеј под присмотром читав дан и ноћ, све до јутра Нове године, али се ништа сумњиво није догодило. Несуђени лопови прочитали су новине и поруку у њима.

БЕБА У КУТИЈИ ШИБИЦА

Беба у кутији од шиблица? Мало претерано, зар вам се не чини? Па ипак, тако је. Аустралијски кенгур приликом до-

ласка на свет није већи од 3 сантиметра тако да угодни може да се смести у кутију од шиблица. Разуме се да је једном тако сићушном бићу потребна нега: мајка га храни својим млеко осам месеци и пружа му уточиште у торби на свом трбуху све док сасвим не ојача.

ДВА МИЛИОНА РЕЧИ САМО ЗА ХЕМИЈУ

Мада су се сви језици последњих деценија веома обогатили, готово нема дана да читајући новине, часописе или књиге не наиђемо на неку нову реч. У том сталном повећању обима једног језика огромну улогу играју природне науке. Тако, на пример, речник немачког језика обухвата 300.000 до 500.000 речи; и то без стручних израза и речи из дијалеката.

Само у области електротехнике било је 1935. године 25.000 појмова; тај број се за наредних 20 година више него удвостручио. Речник којим се данас служи хемија процењује се на два милиона речи. И у другим научним областима свако ново сазнање одражава се и на речник.

Према овим бројкама језичко богатство просечног човека, чији речник обухвата до 10.000 речи, заиста је — сиромашно.

ТРИ СРЦАЂА ЈЕДНИМ МЕТКОМ

Ловац Њутн Смит из Куерта у Тексасу, запрепашћено је посматрао своју ловину. Уместо једног срцађа, кога је желео да улови за зимске празнике, пред његовим ногама лежала су три, и то сва три мртва. Смит је неколико пута проверио своју пушку, али је из ње био испалио само један метак. Уз помоћ својих другова ловаца он је најзад решио загонетку. Метак је пробио врат овог срцађа на кога је Смит наишао. Иза њега је стајао други срцађ и метак је и њему прошао кроз врат да би се зауставио у глави трећег срцађа који је стајао иза прва два.

из доба револуције, и да их је опширна вест о његовим последњим тренуцима и смрти интересовала.

У то време је био врло познат и надалеко у Европи чувен Француз Франсоа Бланшар, конструктор балона и, сматра се, проналазач падобрана. Почетком јануара 1785. случајно је прелетео Ламанш, из Довера у Кале и тако се родила прва идеја о успостављању ваздушног саобраћаја између Париза и Лондона.

Тај „господин Бланшар, на гласу муж, који је с куглом (балоном) по ваздуху ишао, и у различитих царстава показао се јест“ хтео је да прикаже своју вештину и у царском Бечу. Али његов покушај није ни по други пут успео, јер му „на ново несрећа притрефила се“. „Судићи (судови) од витриола са згајеном напуњени распукли се, које је он у земљу закопао, кад последњи крат у Бечу с куглом на ваздух дигнути се није могао...“

Међутим, неколико недеља касније у Бечу се „чудноје виденије прикључило“ (збило): господин Бланшар, у присуству царског двора и огромног броја Бечлија полетео је у ваздух у својој „кугли“. „Присутни су били и неки српски трговци, који од чуда чудом начудити се нису могли“ кад је кугла полетела изнад царског града „шупља, од тафта начињена с танким (лаким) аером напуњена, а у сандуку (гойдолу) на подобије лађе, сам господин Бланшар је стојао“.

Био је то, 21. марта 1791. године, чудесан догађај. Кад су момци одсекли конолице балон је, ношен ветром, полетео у небо. Још се само видело како господин Бланшар маше заставом, а потом је нестао у густим облацима високо изнад Беча.

АНЕГДОТЕ

ОН НЕМА ДЕЦЕ

У једном енглеском клубу дискутовало се о томе да ли је генијалност наследна. Познати сликар Уистлер (1834—1903) за време овог разговора није проговорио ниједну реч. Када је друштво навалило на њега захтевајући да каже своје мишљење, уметник је хладно одговорио:

— Сматрам да нисам у могућности да ништа допринесем вашој дискусији. Морате, наиме, знати да ја немам деце.

ЛАЖНА ОБЕЋАЊА

Нетрпељивост сликара Адолфа фон Менцела (1815—1906) према женском роду била је послонична. Једног дана дошао му је његов најмилији ученик и пожаљно се:

— Маестро, моја жена ми је запретила да ће ме оставити због тога што толико времена проводим код вас.

Сликар му одговори:

— Не веруј јој, младићу! То су та вечита женска обећања која се никад не испуне.

ПИКАСО И ЦАРИНИЦИ

Једну од најбољих анегдота о Пикасоу дугујемо композитору Стравинском. Славни музичар причао је често како је приликом једног преласка италијанско-швајцарске границе био изложен веома непријатном и мучном претресу. Италијански цариници свукли су га готово сасвим и изврнули му све цепове на оделу и мантилу.

И зашто? Зато што је један цариник у једном од својих кофера нашао мој портрет који ми је израдио Пикасо. Цариници су били убеђени да је то скица италијанских војних утврђења, а мене су сматрали за превајаног шпијуна.

ГЛУМАЦ БЕЗ ЛИЦА

Немачки сликар и графичар, један од главних представника немачког импресионизма Марс Слефогт (1868—1932) радио је једном портрет глумца Алберта Штајника али му рад баш није ишао од руке. Док је четкицом исправљао нешто на слици, сликар је одједном бесно експлодирао:

— Проклет ли је момак овај Штајник! Може да подражава свако лице, а сам нема своје сопствено.

СМРТ МОРА ДА ЧЕКА

Француски глумац Ларив требало је да игра улогу Титуса у Волтеровој драми „Брутус“, па је желео да још једном пређе текст, али са самим аутором. Отишао је зато Волтеру и нашао га у постељи смртно болесног.

— Ах, драги мој, ја се сад више не могу бавити безвредним, овоземалским стварима — једва чујно му прошапута Волтер.

— То је баш зло — одговори глумац. — Треба сутра да играм Титуса.

Волтер се подиже у постељи.

— Шта? Ви сутра играте Титуса? Онда ће смрт морати да се стрпи! Дођите, кроз ћемо прегледати вашу улогу.

Кокошија јаја у љусци од пластичне материје

Услед великих губитака због разбијања јаја приликом транспорта сада је у једној фабрици за наковање јаја у Енглеској испробана машина помоћу које се све јаја са напредним преруче у љуске од пластичне материје.

Машина отвара 3.000 јаја на сат, преручује их у прозирне љуске, затвара и стерилизује их помоћу ултравioletних зракова. По туце јаја пакује се затим у пластичне кесе а сва изгледају као једно велико пржено јаје, што примамљује око домаћица.

Без обзира што на тај начин упакована јаја не могу да се разбију, искуство је показало да се овако знатно дуже одржавају здрава и свежа него у обичној љусци. Омотана пластиком она се могу и кувати.

ПРИВИЋЕЊЕ СА ПЛУТОНА

светлео уједначеном плавка-лак. Постепено се облак развио и Василиј је угледао пред собом човека... окруженог сијањем које се преливало и, што је било најчудније, лебдео је у ваздуху ни на што се не опирајући.

Кречетов је знао да радови из области антигравитације тек излазе из теоријског стадијума и није допуштао чак ни мисао о могућности њиховог практичног коришћења.

— Да не спавам? — помислио је и уштиную се за руку. Осетио је бол: „Да нису халуцинације?“ — та мисао га је поразила. Пут на Плутон био му онда затворен.

Привићење се осмехивало. Његово лице било је тамно-вишећеве боје, а комбинезон му је блистао као најуглачаније огледало.

— Да се упознамо! — проговори незнацац на чистом руском језику с неким металним, шкрипавим призвуком у гласу.

— Ја сам представник високоорганизоване цивилизације која насељава околину Плутона. Дознали смо да ћете ви бити одређени за заповедника експедиције Земљана на нашу планету па су ме послали да се упознам с вама. Ја нисам човек, већ једно од последњих достигнућа кибернетске технике Велике заједнице Плутона.

Василиј се само презнојио. Не! Такву бесмислицу он не би могао чак ни да сања! Према инструкцијама, при појави халуцинације био је дужан да притисне дугме с натписом: „Прекидање експеримента“. Његова рука пружила се према пулту. „Нема мени више путовања у космос!“ — с горчином помисли Василиј и притисну дугме. Али, лампица која је обавештавала о предаји сигнала дежурном лекару, није се упалила. Само је на екрану јаче затитрао натпис: „Вега изгубљена“.

— Не узбуђујте се, младићу! — настајало је придошлица. — Ја сам искључиво везу. Слушајте ме пажљиво: ја ћу вам у две речи испричати историју наше заједнице и ви ћете се уверити да у мојој појави нема ничег необичног.

— Пре много хиљада годи

на преци Плутона живели су на Земљи и наша цивилизација достигла је веома високо ниво. Ми смо чак научили да управљамо процесима на Сунцу. Али, једном се оно отело нашој контроли и стало да нагло и непрестано појачава своју светлост. Требало се спасавати бекством. Око Плутона топлота је била издржљива. Наши најбољи научници остали су на Земљи, открили узрок непостојаности Сунца и зауставили развој његовог зрачења на садашњем нивоу. Али, то су платили животима. Јер, за организме прилагођене много слабијем зрачењу светлосне енергије из космоса, садашња топлота и светлост исто су толико страшни као вама, данашњим становницима Земље, радијација из атомских реактора. За становнике Велике заједнице Плутона пут на Земљу је затворен. Али, ми без престанка пратимо вашу еволуцију. Наши биокријетички уређаји налазе се на Земљи и они су толико савршени да се готово не разликују од људи. Ми знамо о свим крупним догађајима на Земљиној кугли.

Говорећи, незнацац је гестикулирао и слободно се кретао по сурдокомори. Василиј Кречетов је био напет до крајњих граница. Без обзира на привидну логику расуђивања, он није веровао у стварност онога што се догађало. Хтео је да ухвати необичног дошљака, да га удари, али његове руке наилазиле су само на ваздух. Пред њим се налазило нешто као привићење. А оно је продужавало своју причу:

— Наша наука нашла је начин да победи простор и време. Ја сам емитован у сурдокомору у облику самооријентирајуће струје биокванта са аутономним програмом самомонтаже. Процес моје синтезе извршен је помоћу лаког електромагнетског зрачења. Надам се да ми сада и ви, Василиј Кречетов, заповедник предстојеће експедиције на Плутон, верујете?

Последње речи Василиј је слушао као да није реч о њему. Незнацац је настајало:

— Добро! Успоставићу прекинуту везу јер су вероватно

лекари већ узнемирени због вашег ћутања. Умирите их, а затим ћемо да наставимо разговор.

Привићење се винуло према таваници и умирило се у хоризонталном положају. Василиј је погледао телеекран: он је опет светлео уобичајеном, умирујућом плавкастом светлошћу. Показивања на свим апаратима била су нормална. У потајном страху Кречетов је погледао у вис, али је угледао само таваницу. „Привићење“ је ишчезло. Часовник је показивао да је од тренутка његовог појављивања прошло само три минута. Дошло је време за редовну психолошку пробу.

Ево, на екрану телевизора појавило се насмешено лице дежурног лекара.

— Па, како се осећаш, Василиј? Да почнемо пробу?

Кречетов је дубоко уздано, прешао погледом по сурдокомори и одлучно рекао:

— Не, Николаје Петровичу! То сад не би ничему служило. Баш сам сад имао халуцинације.

Лекар је зачуђено слегао раменима и казао:

— Онда причај, поднеси извештај о томе шта ти се пригодило, шта си мислио о томе, шта си радио. Укључујем магнетофон.

Када је Василиј завршио своју причу о тек преживела три минута, Николај Петрович широко се осмехнуо и обавестио космонаута:

— Сада ћемо те пустити. Честитам на успешном завршетку експеримента!

... Када је збуњени космонаут успео да се отме из загрљаја својих другова, лекар му је показао последњу забелешку из дневника: „31. децембра 1933. године од 18 часова и 57 минута до 19 часова 00 минута извршена психолошка проба К-18 с применом новог принципа тродимензионалне телевизије. Космонаут В. А. Кречетов реално оцењује средину која га окружује. Може бити постављен за заповедника експедиције на Плутон. Лекар-психолог Н. Иванов“.

Василиј Кречетов, висок млад човек, кандидат за прву космичку експедицију на најудаљенију планету Сунчаног система — Плутон, седео је у дубокој мекој фотели. Око њега су биле справе и различити апарати: уобичајени „наметцај“ сурдокоморе, „коморе тишине“, коју, по чев од првих човекових летања у космос, није мимомисао ни један космонаут.

У сурдокоморама обично је испитивана емоционално-психичка припремљеност космонаута за предстојећи лет, стабилност његовог нервног система у ситуацијама које се наизмају неубичајеним и које неочекивано могу да наступе за време летања.

Две седмице провео је Василиј у самоћи. Вечерас, неколико часова пре наступања нове, 1944. године, треба да га пугне. Иза њега су остала најнапетија проверавања када је било немогуће одредити шта је у питању: прави пожар или безопасан ватромет приређен по наређењу лекара; неисправност регенератора ваздуха или намерно, програмом предвиђено, лажно укључен сигнал за узбуну о смртоносном смањењу концентрације кисеоника.

Кречетов је погледао на екран телевизора који је већ

светлио уједначеном плавкастом светлошћу. Остало је још само неколико минута до последње психолошке пробе. На екрану ће се појавити компликовани ребуси и загонетке, глас динамика дошптаваће му неправилна решења, магнетофон ће незаинтересовано записивати ток његових мисли, а трака електроенцефалограма фиксираће ритам рада његовог мозга.

Утоњу је у мисли о предстојећем новогодишњем празнику. Изненада, реско звоњење вратило га је у стварност. Светлост се угасила. Екран телевизора светлео је пламеноорвеном светлошћу која означава квар, а љубичасти натпис је злокобно жмиркао: „Вега изгубљена“.

Стрелице свих апарата летеле су по скалама као захваћене супер-снажном променом магнетског поља, само је једна стајала на крајњој граници и под њом је горела првена опомена: „Радијација премаша ниво безопасности!“ У средини коморе почео је да се згушњава некакав необичан облак. Преливао се у свим дугиним бојама испуштајући снопове светлости — сад на једну, сад на другу страну. На екрану је и даље жмир као натпис: „Вега изгубљена“, а у средини коморе ко-

ГЛАВА ЊЕГОШЕВИХ ГУСАЛА

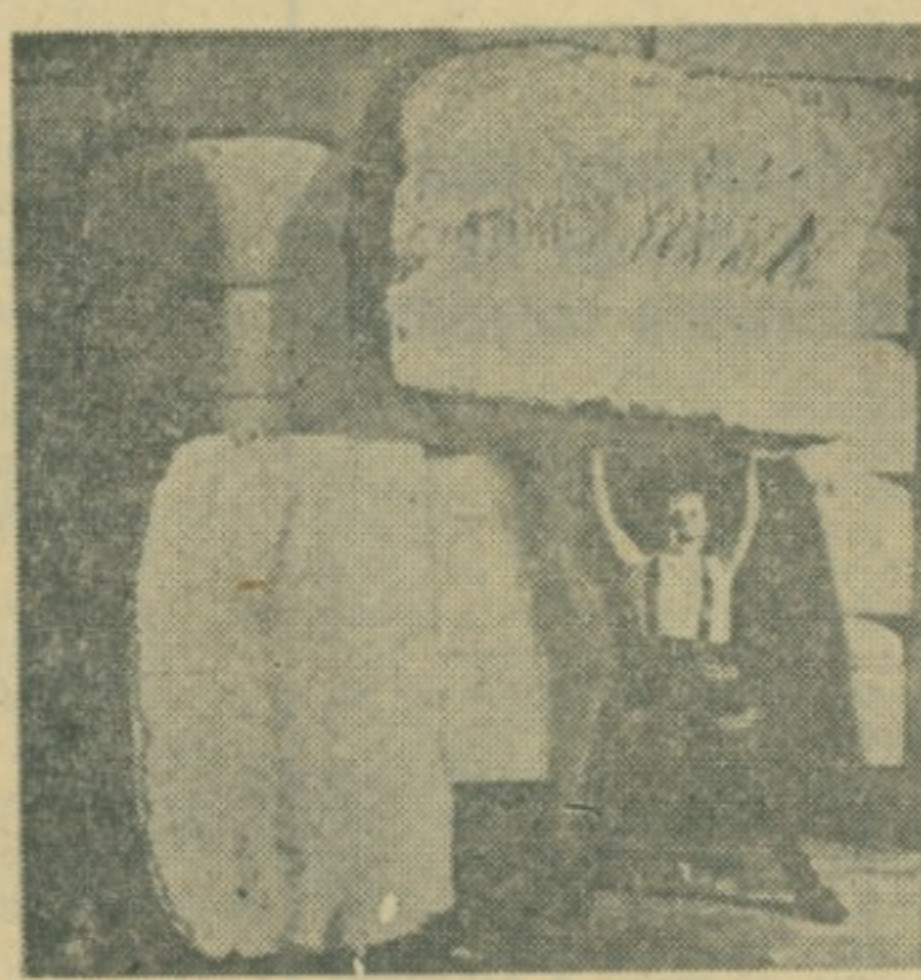
Традиционални дуборез пећ ко-моравског типа и народно наслеђе постали су основа и резбарства у Црној Гори. Веома се много полагао нарочито на обраду гусала и то

специјално дршке и гудала. У Етнографском музеју на Цетињу налазе се гусле са бојатом резбареном главом — дршком на којима је гудио Петар Петровић — Његош.

Није много погрешила

Када је Ширли Овс, манекен куће Фат у Лондону посетила Британски музеј без речи је застала, запрепашћена, пред једним римским попрсјем из 750. године пре наше ере. Обе су се „гледале као окамењене“ и чудиле својој сличности.

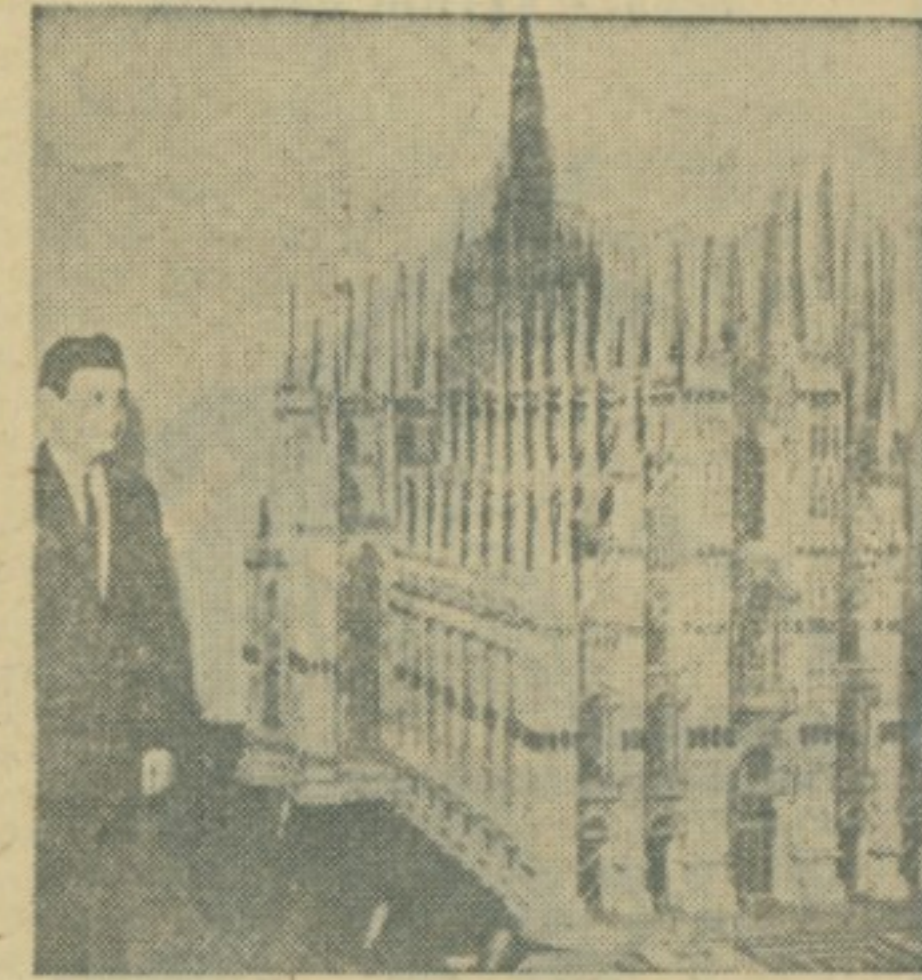
Зачудили се

Посетиоци сајма у Диселдорфу на коме је приказана једна нова вештачка материја били су зачуђени када су је видели: она је три пута лакша од плуте, кубни десиметар тежи само 8 грама а кубни десиметар воде тежи хиљаду грама. Ова материја је одређена за паковање веома осетљивих апарата.

Хладнокрван

Учесници конгреса пчелара у Француској нашли су да је њихов председник Жак Фро врло хладнокрван: он се појавио са „маском“ од 30.000 пчела на себи. И оне га нису изудедале.

Његова уметност

У Чикагу је недавно Емануел Џорџ Венечути посведочио своју уметност: од шибца је начинио једину готску катедралу у Италији — миланску. На тој својој грађевини није зброборио ни 165 прозора као ни 832 статуе. — Тачно колико има и на цинковској катедрали.

КАЛЕИДОСКОП ЧИЊЕНИЦА, ДОГАЂАЈА И ЦИФРА

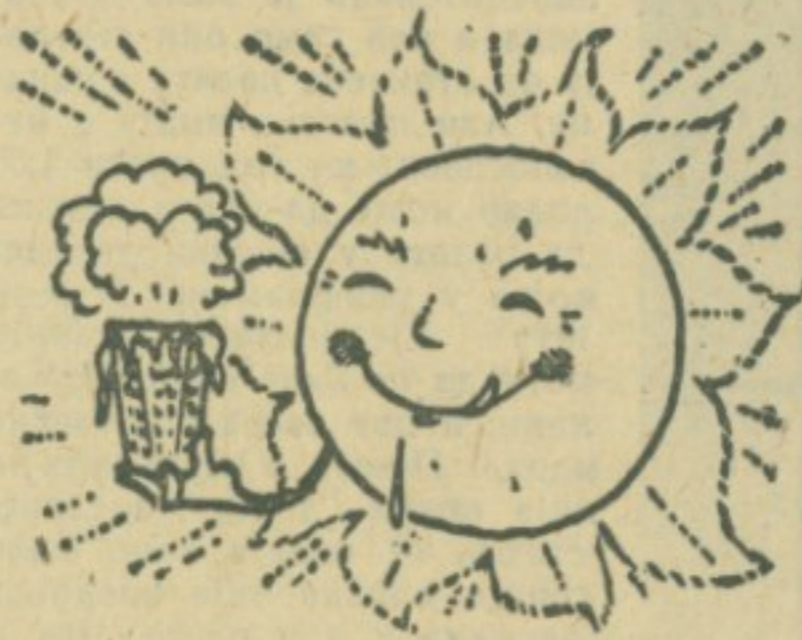
ВЕЗАНИ ПУТНИЦИ

У Енглеској је тек недавно укинут закон према коме је возач такси-аутомобила обавезан да држи у руци крај узице чији се други крај налазио у руци његовог путника. На први знак било какве опасности, путник би повукао узицу. Овај закон био је уведен у време када су аутомобилски мотори били толико бучни да шофер није могао да чује глас путника.

ТЕХНИКА МЕЂА ПРИРОДУ

У швајцарском граду Солејру пронађено је једно необично птичје гнездо. Мала вртирепка „конструисала“ је своје гнездо искључиво од металних делова које је сакупљала на сметлишту једне фабрике часовника. Ово ремек-дело птичје архитектуре чува се у месном музеју.

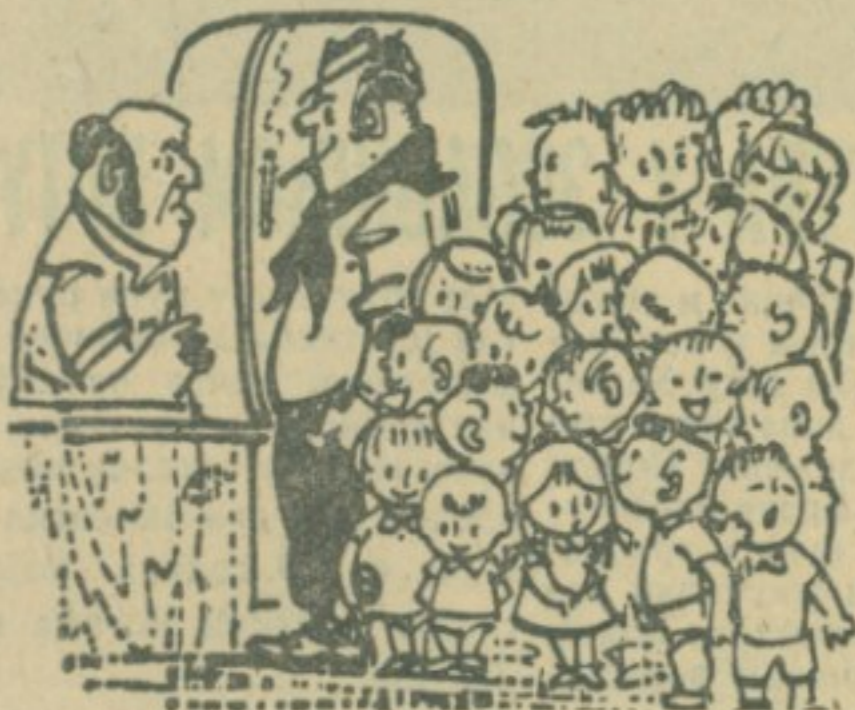
ВОДА С ЛЕДОМ

Чаша хладне воде — шта може бити пријатније у жарке летње дане? Али, ту се одмах јавља проблем хлађења воде. Холандски инжењер Хунзер предлаже да се израђују чаше од — леда. Њихово дејство хлађења је муњевито, а њихова употреба хигијенска. Док човек пије, сама чаша претвара се у воду.

ЧИЈЕ СУ УШИ ДУЖЕ

У Енглеској се одржавају најнеобичнија такмичења. На пример, одгајивачи пихомих зечева такмиче се који ће од њих да одгаји зеча с најдужим ушима. Године 1879. државни рекордер био је зец чије су уши биле дугачке 55 сантиметара, а 40 година касније првенство је освојио зец са ушима дугачким 70 сантиметара.

ТУК НА ЛУК

Неки амерички бизнисмен, рекламирајући своју робу, објавио је да ће сваком купцу с дететом продати фриџидер уз попуст од 5%. Једног лепог дана у његовој радњи појавио се необичан купац. „Читем из Тексаса — представио се он — а ово су моја деца“. За „купцем из Тексаса“ тискао се читав буљук од — 21 наследника. Великодушно се одрекавши доплате у новцу од 5%, он је без иједне паре однео кући нов фриџидер.

ПРОВЕРЕНО

Прве у историји аутомобилске трке биле су одржане у Паризу 1894. године. На старт су изашла 102 аутомобила свих типова мотора који су у то време постојали: пнеуматични, електрични, са унутрашњим сагоревањем, па чак и парни. Међутим, на циљ су стигли само аутомобили који су имали мотор са унутрашњим сагоревањем. Тако су, док је још аутомобилизам био у повоју, потврђена преимућства овог типа мотора.

И ТИШИНЕ СУ РАЗНЕ

Најнеобичније магнетофонске снимке скупља један Италијан: снимке тишине. Ту је: затишје пред буру, мук после свађе, тишина пре непосредног почетка концерта или позоришне представе и гробна тишина пре но што одјекне аплауз. Необични колекционар успео је чак да продере и у парламент да би тамо снимно тишину која настаје после бурних дебата.

КОСМИЧКО „ПРСТЕНОВАЊЕ“

Минијатурне отпремне радио-станице, причвршћене на леђима птица и животиња, предају вештачким земљиним сателитима сигнале и помажу научницима да прате миграцију животиња. Двадесет и четири станице омогућују при сваком окретању сателита, да се прати пут миграције на 2.500 километара у пречнику.

БРАВО

ПО РОМАНУ Ф. КУПЕРА
ЦРТА Н. КРУЉЕВИЋ

У ПАЛАТИ УН

КАЛА ЛИФТОВА У ПАЛАТИ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА

Уједињене нације се налазе у огромној стакленој палати. Подигнута је у градској четврти Терл Беј код Њујорка. Земљиште је пре тога било готово ненасељено, јер су под земне воде стварале баруштине у којима су се легли москити.

Облакодер је гигантских размера. Да би се добила само приближна представа о овом дину ево неколико података: „стаклена палата — како се —азива седиште Уједињених нација — има 4.000 прозора, 1.000 телефона, своју радио-станицу која свакодневно емитује 33 извештаја са седница на свим језицима, те левизијски студио који свакодневно приказује заседања и производи 56 документарних филмова годишње. Да би се покрили подови у палати било је потребно 25 километара телиха. Велика гаража може да прими хиљаду аутомобила али их још много више пролази кроз тунел пробијен у стени који повезује палату УН са Њујорком.

Стаклена палата поред осталог има и своју ватрогасну чету, свој водовод, вели-

ку штампарију а сада се изграђује гигантско противатомско склониште.

Земљиште око зграде већ је сувише мало јер свакодневно стижу поклони из целог света које треба примити и негде сместити. Тако је на пример Грчка послала 2.000 бокора ружа, Холандија читав цветни тепих лада, Италија античке статуе. Свака нација жели да њен поклон буде изложен. Испред палате мора свакодневно рано ујутру, по алфаветском реду, да се изнесе 104 једнаке заставе, од најлона да би се лакше чистиле. Увече се остављају у специјално за њих уређен подрум.

Хиљаду седамстотина шездесет девет делегата — то значи: толико породица са женама, децом, кућном послугом, секретарима, подсекретарима, стенодактилографкињама и другим канцеларијским персоналом! Стога из мочварног земљишта око стаклене палате, као печурке после кише, ниче читав град: хотели, пансионци, куће са намештеним собама за издавашке, гостионице, бифеи.

При Уједињеним нацијама акредитовано је 3.200 чиновника и већ само они стварају од стаклене палате кошницу. Али приступ имају и незапослени; ко год плати 1,50 долар може да уђе и разгледа палату у пратњи две девојке у униформама. У седишту Уједињених нација могу да се купе књиге, сувенири, и пре свега поштанске марке. Пошта Уједињених нација прави добре послове: стално се издају само мале серије марака чија вредност из дана у дан расте. Чак и многи шефови делегација УН често стоје у дугачким редовима да им не измакне добра зарада.

Уједињене нације имају и своју полицију, која надзира све до тешких гвоздених решетки које затварају њену територију, а тек одатле почиње подручје полиције државе Њујорк.

У стакленој палати препуној људи, изгледа да уопште нема места ни могућности за неки поверљив или чак тајни разговор. Али није тако. Само мало људи зна да се на дванаестом спрату налази нека врста ресторана са огромном терасом у стаклу одакле се пружа поглед на Хадсон. У тај ресторан не долазе посетиоци са стране јер се у њему састају искључиво делегати. Ту се дискутује о важним пројектима, једном речи: то је најтајнији и најзначајнији клуб на свету у коме је права велика смотра народа.

У овај хаос уносе ред четири жене: оне једине познају свих 1.769 делегата и никада се не преваре да пусте неког странца; оне перфектно говоре готово све језике света; оне преводе, саветују, помажу. Њима се обраћа свако коме је потребна соба, лекар, шофер, поуздана девојка за дете, авионска карта у последњој секунди.

Још једна жена помаже делегатима — њу је поставио градоначелник Њујорка. Зове се Елеонор Клерк Френч али је у читавој Америци позната као „министар гостопримства“. Њена дужност је да бди над делегатима и да им у њему излази у сусрет: свакоме нађе стан, брине се о школовању деце, налази место за паркирање аутомобила, одстрањује „трговце“ уметничким делима који „из пријатељства“ за неколико хиљада долара продају лажног Пикаса или Рембранта; спречава незване фотографије да устојеме на делегате своје блицеве, пот изговораом да су из телевизије — а они после слику продају за скупе паре; обавештава оне који воле да купују ла сеовис из Милана за који им се тражи 300 долара није никат видео Италију и да се може чаји у сваком базару за 3.60 долара; штити делегате од такси шофера — који за сваку вођњу до стаклене палате наплаћују двоструку и троструку пену. Укратко: ова је домаћица стаклене палате.

ИНВЕНТУРА У ЗООЛОШКОМ ВРТУ

Род као и величина и тежина сваке животиње у хамбуршком зоолошком врту Хагенбек, биће ових дана тачно проверени и забележени. Почетком године не праве инвентуре само робне куће и трговине, већ и неки зоолошки вртови. Чувари и њихови помоћници у хамбуршком зоолош-

ком врту имају пуне руке посла јер треба да попишу 2.100 животиња, почев од сићушних мајмуна до великих слоновна. Између осталих инвентурисана је и ова цинковска корњача од 70 година која на својим кратким ногама носи 160 кг.

ЏИН ЕШВОРТ АМЕРИЧКА ОЛИМПИЈСКА НАДА

Млада учитељица Џин Ешворт једна је од највећих нада америчке клизачке екипе за зимску олимпијаду 1964. године у Инсбруку. У овој напорној дисциплини она је у САД однела победу на недав-

ном такмичењу жена на отвореном терену, а три пута је побеђивала у затвореним дворанама. У елиминаторним такмичењима да би се изабрала екипа за зимску олимпијаду, она је стално била најбоља.

Бим и Бум
by JOE MUSIAL

ЛЕНО! ОКЕШ ДА МИ ПОМОГНЕШ У МЕШЕЊУ КОЛАЧА?
НЕ! ЖЕЛИМ ДА МИ ДЕЧАЦИ ОКРЕУ КОНОПАЦ!
ИЗВИНИ, ЛЕНО! МИ СМО СУВИШЕ ГРУБИ ЗА ИГРУ С ДЕВОЈЧИЦАМА!
ТА-ТА!

ЧЕСТИТАМ ТИ ШТО СИ СЕ ПОКАЗАО КАО ОДЛУЧАН МУШКАРАЦ!
И ЈА ТЕБИ!

ОХ!
ДВОСТРУКО ИСКУШЕЊЕ!

ЈЕЛТЕ? А ЈА ВАС ДВОСТРУКО ЧИКАМ ДА ИХ ПИПНЕТЕ!

МЛАЦ-МЛАЦ!
ГРРР!
АААА!

ХА! АЛА СМО ОВАКО КОСТИМИРАНИ КАО КРОКОДИЛ УПЛАШИЛИ БАМА!
ПО-МО!

МРЊАО!
КИДАЈ! ДИВЉА МАЧКА!

У РЕДУ, МИШО!
МАЧКА КОЈА ГОВОРИ?
ХМ?

ДА НАДМУДРИТЕ ЈЕДНУ ДЕВОЈЧИЦУ?! ХИ! ХИ!

Занимљивости о камилама

Сваки бедуин добро познаје траг своје камиле а сећа се и трага сваке камиле коју је макар само једном видео. Такође, он тачно зна коме племену припада која камила, где је пасла, где је пила воду и колико је јахана.

Од памтивека је камила позната по свом млеку и ношењу терета. Иако њено млеко нема много маснеће оно је врло хранљиво и велика пустињска стада чине углавном камиле, док се мужјаци користе за ношење терета. Брзином 5—6 км на сат они носе јахача и терет од пола тоне. Друга врста камила може да понесе нешто мање али зато успева да пређе дневно и до 160 км.

Зими, када је паша релативно добра, камиле се уопште не поје већ потребну течност добијају из траве и жбуња које брсте. У топле дане пију воду једном у осам дана а у савним жарке дане сваки други дан. Стомак камиле има читав низ преграда у које се смешта резервна вода.

За јахање камиле потребна је дуга вежба. Камила клекне да би се јахач попео. За седло уопште нису привршене узелци. Не трпи никакве дизгине већ се њоме управља благим ударањем штапњем у врат. При касу она избацује обе ноге на једну страну и тако љуља јахача час лево час десно. У га-лопу скака као кенгур. Све ово утиче да на њеним леђима и најбољи морнар добије морску болест. Али искусном бедуину то не смета и он се осећа на камили као у аутомо билу.

Преврнуо вером...

Председник норвешког трезвењачког савеза извесни господин Халварсен за време једног путовања пао је с брода у море. Из воде су га извукли онесвесног. Халварсена је вратио у живот добар гуњаљ коњака. Потресен благотворним дејством овог жестоког напитка, он је изјавио да је најзад увидео позитивна својства алкохола и да ће смета дати оставку на положај председника трезвењачког савеза.

ИЗГУБЉЕНА КРАВА У БИРОУ

Сваког дана у одређено време почев од 12. новембра прошле год. полицајци из комесаријата Бајен у Калвадосу у Француској постали су музари, музу једну краву. После вајара, пошто се нико није интересовао за ову краву она је приведена у комесаријат и полицајци су је задржали док се њен власник не јави. Тако је она у комесаријату заузела место поред осталих изгубљених ствари: једног кишобрана и пара рукавица заборављених у месном аутобусу.

И ЗА ЈЕДНЕ И ЗА ДРУГЕ

У Ослу у Норвешкој продаје се крем за руке на бази глицирина за риболовце којима пуцају руке од мрза. Исти крем, само различито намирисан, прави се и за домаћице.

КОЛА НА ЈЕДНОЈ ШИНИ

У Британији су почели огледати са ховеркрафтом (лебдилицом) у једном случају ховербусом на једној шини. Према првим пробама, кола лако постижу брзину од преко 300 километара на час а употреба оваквих возила у редовном саобраћају биће економична. Познато је да светски рекорд у брзини вуче парном локомотивом износи 201 км на час, док је британски рекорд електричне вуче 160 км.

Шина по којој се ховербус креће направљена је, у облику обрнутог слова „Т“, од бетона који је знатно јевтинији од гвозђа употребљаваног за израду обичних железничких шина. Прототип ховербуса је тежак три тоне и дугачак је седам метара.

Кола имају уместо точкова четири ослоња на којима као да леже на шини — а у ствари не додирују шину док су кола у покрету, већ она лебде на око један сантиметар изнад ње. Ваздушни „јастук“ на коме кола заправо леже чи-

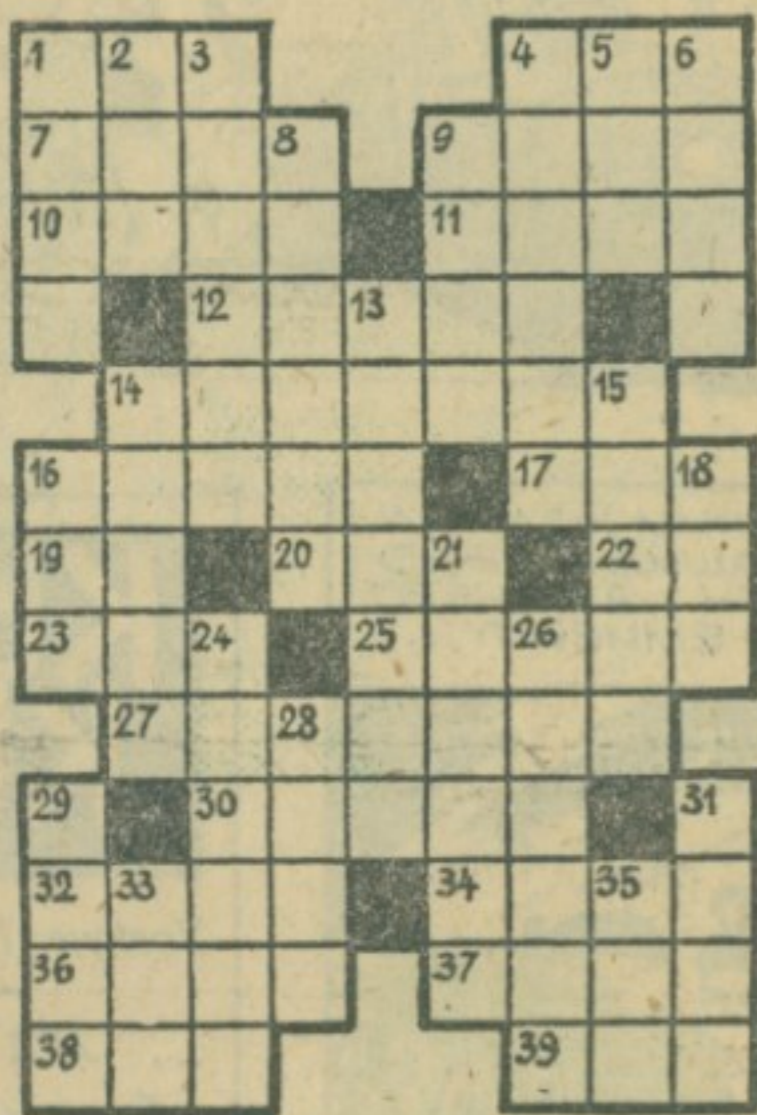
ни да је отпор према кретању кола у хоризонталној равни минималан — кола се могу са свим лако покренути из мировања. За ово долазе у обзир начини: један је такзвани линејски електрични мотор, на чијем се усавршавању у последње време ради у Британији.

На моторима ове врсте нема ротирајућих делова — они раде апсолутно без икаквог шума а развијају чеврватно велику убрзање и велику брзину.

И у Америци је било покушаја да се принцип ховеркрафта примени на шинским возилима. Вршени су огледи на обичним шинама и пругама, али је одстојање између ослоња и шине било мање него у британских. Очигледно је да би такво возило могло лако да се поквари због наслага прашине или леда на шинама и можда је баш то разлог што се о успешна америчких огледа још ништа није чуло.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) пољопривредна алатка, 4) град у Срему, 7) збирка песама Н. Поте, 9) индиско божанство, 10) покрајина у Грчкој, 11) на ша планина, 12) врста пагаја, 14) врста вишње, 16) ваздушно струјање, 17) народна игра, 19) слово латинице, 20) билјарски штап, 22) река у Аустрији, 23) један глор, 25) кост, 27) наша река, 30) перната животиња, 32) град и пристаниште на обали Црвеног мора, 34) град на Арабијском полуострву, 35) личност из Дизнијевих стрипова, 37) по вреца, 38) показивачница, 39) оквир.

Усправно: 1) кратка шаљива игра, 2) белгијско-француски сликар (Феликсјен), 3) првенство, 4) врста ветра, 5) далматинско мушко име, 6) прилог за време, 8) роман од Л. Зилахија, 9) избављење, 13) град у Венецији, 14) лековита маса, 15) град у Чилеу, 16) ручни рад, 18) лична заменица, 21) роман од Достојевског, 24) врста опце, 26) град у Албанији, 28) женско име, 29) личност из једне Шекспирове обале Индокине, 33) целокупан, 35) област на Сицилији.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) век, 4) мак, 7) а-тар, 9) Мара, 10) тама, 11) алас, 12) искра, 14) попросје, 16) канал, 17) ала, 19) ар, 20) Деј, 22) ир, 23) лок, 25) талог, 27) заокрет, 30) слабо, 32) рата, 34) отац, 38) онај, 39) сав, 39) рат.

Усправно: 1) вата, 2) ета, 3) катар, 4) мјон, 5) ара, 6) каса, 8) распад, 9) Марс, 13) крлетка, 14) Париз, 15) Елиот, 16) кал, 18) Ар, 21) јарбол, 24) Кастаа, 26) Ле отар, 28) олај, 29) крос, 31) оца, 33) Ана, 35) аба.

НАПРАВИ САМ

Птица на грани

Љуску од јајета неге сачувати целом ако јаје паг живо пробушите на једном и другом крају и пустите да његова саджикна испуни. Кад се осуши може вам послужити за тело птице; од папира за цртање наанците крила, реп и кљуи, а од картона ноге.

У четвртасто дрвено постоље укацајте два комада жиче која ће вам послужити да на њих поставите једну границу и на њу вашу „птицу“ коју обојте

НАПРАВИ САМ

према жељи и укусу. Што шаре нија тим боља. Ове две наше рукотворине, уколико буду најљубије израђене, могу вам послужити и као леп украс у витрини.

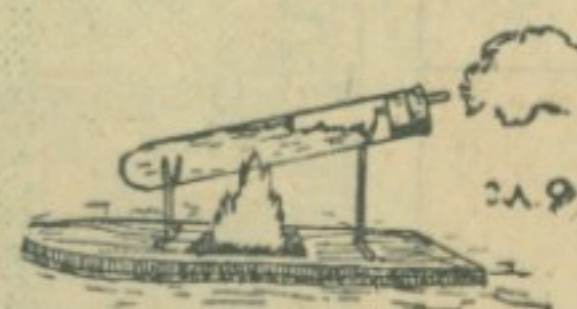
НАПРАВИ САМ

Најстарији реактивни брод

На дрвену длапчицу изрезану у облику чапца поставите два по дупирача (нижи и виши) и уметните на њих једну епрувету напуњену водом. Кроз заузвуч направите мали отвор са цевчицом. Испод епрувете у металном судићу запаљите шпиритус; вода ће се у епрувети загрејати и прокључати. Кроз отвор ће излазити пара која ће, према Њутновом закону, покретати брод напред.

Морате само пазити да алкохол не изгори у суд који не гори да

вам не би изгорео и он и цео „брод“.

Романтична фигурица

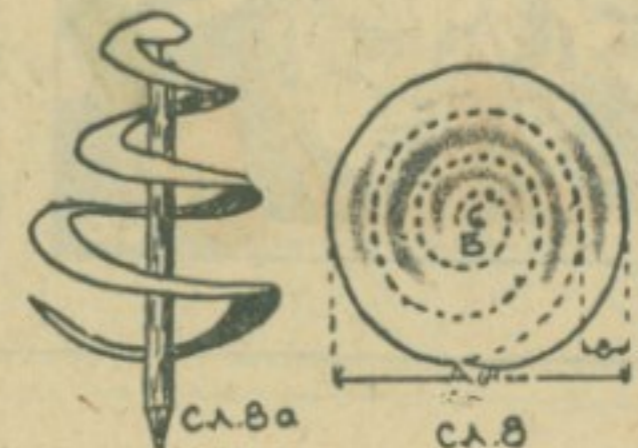
Од 11 орахових полуљуски (хаљина и фризура), пинг-понг лоптице (глава), два зрна шибиче (руке), гвоздене жиче и мало крзна (кишобран), комадића дрвета по могућству округлите за постоље — то је све што је потребно за нашу фигурицу.

Пре него што саставите делове сваку љуску пробушите сврдлом. Склопите их према нашој слици, односно наизјекте на та њу жицу.

Да би вам фигурица стајала чвршће све љуске међу собом залепите „Охо“-лепком, као и главу коју сте такође повезали жижом и напратили оловком у боји: очи, обрве, нос и уста.

Термички мотор

Од округлог комада (64 мм) јагач папира исечите једну спиралу широку 8 мм (као на нашој слици 8) по тачкасто обележеној линији од А до В. Ако центар Ц наместите на врх чоде или игле и забодете у оловку као на нашој сл. 8а, и све то ставите на неки топлотни извор: радијатор, пећ, сијалицу и слично, добићете „мотор“ који ће се непрекидно окретати.

Јесће ли Већ чиш да...

...разне звери на разне начине чувају своју територију да у њу не би ушла ни једна

друга животиња. Велики медвед из Северне Америке чак обележи дрвеће на границама своје територије.

... чувене резбарије у дрвету, већ начете временом, у цркви Св. Спаса у Скопљу израдили су 1824. године два брата Петре и Марко Филиповић, ученици најстарије резбарске школе у Дебру.

... Томас Едисон је био познат као човек коме је довољно да спава свега 4 сата. Али он је то надокнађивао дремањем у предсима

од рада. Наполеон, који је такође тврдио да мало спава, спавао је у ствари у седлу свога коња.

... горњи ток Плавог Нила зове се Абај. Занимљиво је да и у Алтајској области у Совјетском Савезу кроз Абајску степену тече река која носи исто име — Абај.

... још у старом веку искушаваем неоправне вуне оваца добијан је ланолин, масноћа ко-

ју су тада људи употребљавали и као лек и као средство за улешавање.

... првог јануара 1900. године француска оперсаторија је решила да дан треба да се рачуна од 0 до 24 часа. Дотле се рачунало од 0 до подне и то се називало „пре подне“, а говорило се 4 часа по подне и 7 часова увече.

... један јапански лекар, стручњак за ухо, грло и нос тврди да по-

стоји 40 разних начина хркања.

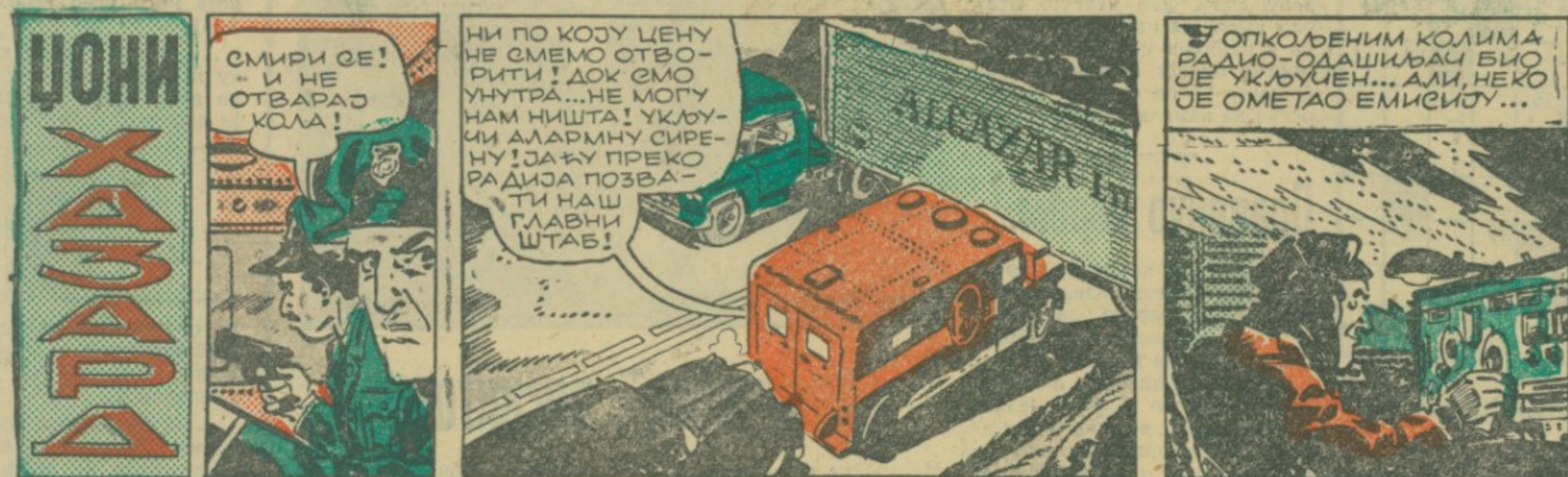
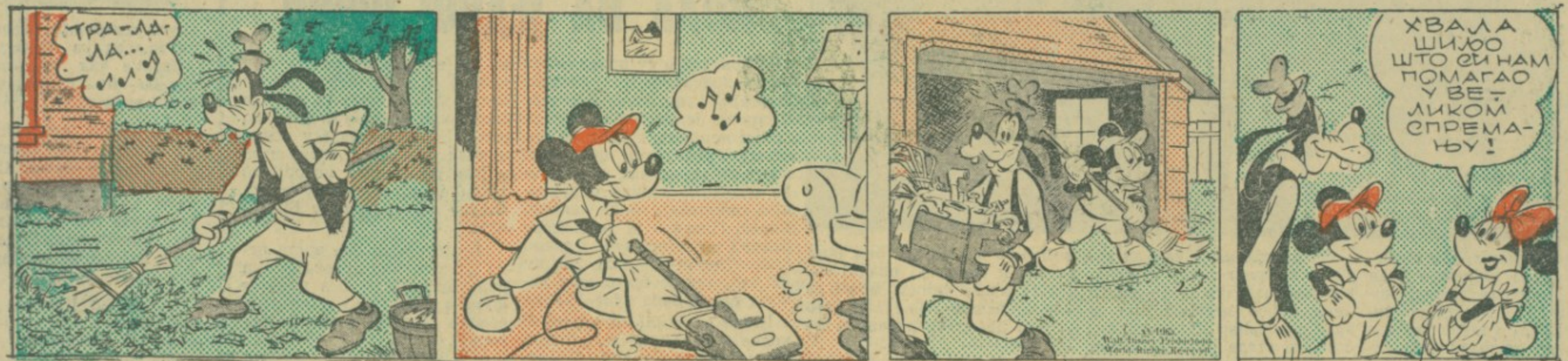
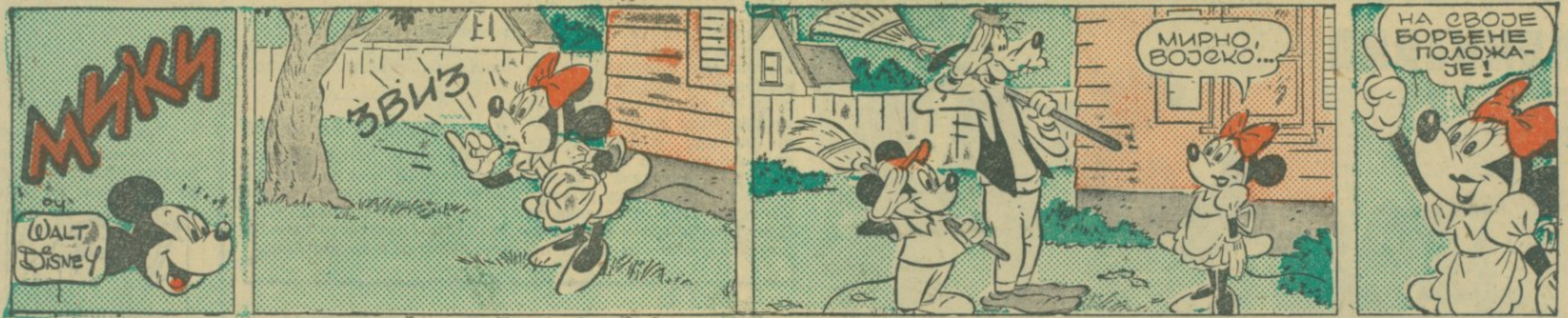
... на пет мушкараца који муцају долази само једна жена.

... кад се два лавља чопора сретну на појилу она се боре риком. Сваки чопор труди се да рикањем надјача другог чопор и отера другог са појила.

... једна врста афричког мајмуна звана „дигана“ има веома дугачку белу браду. Кад ди-

јана-мајмун пије воду он једном „руком“ придржава браду да је не би покласно.

Ква-Ква!

Увешује Паја Патак

ЛЕП ДОЧЕК

Белка савладала провалника који је покушао да уђе у њену кућу, привезала га и позвала полицију.

Полицијом су јој честитали на хладнокрвности и снажљивости, а она им признаде:

— Знате, ја сам веровала да је то Шила који се најзад решио да дође кући.

НЕ ВОЛИ ЈЕ ВИШЕ

— Ти ме не волиш више, — пребацује Паја Паји. Волиш само твој фудбал. Ниједан датум утакмице не заборављаш, али сам сигурна да си заборавио датум кад смо се упознали.

— Боже сачувај, — луте се Паја — то је било сутрадан после утакмице кад је Италија тукла Француску.

ТАЧАН ДОКАЗ

Паја каже Белки:

— Што ја мрзим новац! Најбољи је доказ то што га одмах и погоршим.

УЧИ ЈЕ ДА НЕ БУДЕ ЕГОИСТА

— Џице, — каже тета Паја малој сусетки — зашто не даш своју лутку малој Мими. Ружно је бити егоиста.

— Али, тета Паја, нисам ја егоиста него само учим њу да то не буде.